

ABONAMENTUL:

Pe un an . . . 28— Cor.
Pe jumătate an 14—
Pe 3 luni . . . 7—
Pe o lună . . . 2-40

Pentru România și
străinătate:

Pe un an . . . 40— franci

Telefon
pentru oraș și interurban
Nr. 750.

ROMÂNUL

REDACTIA
și ADMINISTRAȚIA:
Strada Zrinyi Nrul 1 a.

INSERTIUNILE
se primesc la adminis-
trație.

Mulțămire publică și Loc
deschis costă șirul 20 cl.

Manuscrisurile nu se î-
napoiază.

Câteva dintre numeroasele „licențe poetice” comise de d. O. Goga în activitatea sa politică

de dr. Alex. Vaida-Voevod

„Pentru această preme-
nire se desfășură de atâta
vreme munca programă-
tică a lui Ilarie Chendi”.

O. Goga, în art. „Aprecierea
valorilor la noi „Tribuna”, nr. 266.

D. O. Goga a început acțiunea sa de distrugere în contra partidului național român de odată cu Mangra. Pe când însă Mangra a recunoscut pe față că vrea să pescuiască în turbure, d. O. Goga s'a încununat, cu ajutorul dlor Bocu, Ciorogariu, Chendi, Scheopu și a celorlalți boculeți, cu aoreala „îndrumătorului” și a „premenitorului” vieții noastre publice. Nimic nu a fost însă mai străin de d. O. Goga în toată campania aceasta anarhică, decât motive și îndemnuri idealiste și naționale. Orbit de adorarea eului său, d. Goga a uitat că cel ce predică *altora* „premenire”, cel ce vrea să fie un „îndrumător” în viața publică a unui neam, este dator să pilduiască prin viața sa și prin faptele sale politice virtuțile pe cari le pretinde — dela alții.

Să trecem însă la „licențele poetice”.

D. O. Goga, prin 1908 și 1909 a încercat în fel și chip să înduplece conducerea partidului național român să-l angajeze de director la „Lupta”. Lucrul nu s'a putut însă realiza din cauza că d. O. Goga dorea să dispună în mod absolut de ziarul

partidului fără ca să aibă comitetul dreptul de ingerență și de dat directivă. Aspira să i-se încredințeze dictatura asupra „Luptei” și prin aceasta asupra comitetului și partidului. În nădejdea, că conducerea partidului național român va fi destul de ușuratică să se supună cu mâinile legate satrapiei ziaristice *arbitrare* a dlui O. Goga, d-sa a intrat în tratative cu d. D. Birăuțiu, proprietarul tipografiei, în care să tipărea „Lupta”.

Acestea s'au petrecut cu mult după ce d. D. Birăuțiu vându-se „Poporul Român” lui Burdea, iar apoi, remușcat de conștiință, rescumpărare foaia și o oferise comitetului (1906).

Comitetul să gasea atunci în fața alternativei ori să lase „Poporul Român”, cu miile de cititori țărani pradă pe mâna lui Burdea, ori să primească ofertul de vânzare ce îl făcea d. Birăuțiu.

Cine ar putea, cu gând curat, face un reproș comitetului pentru că între asemenea împrejurări a cumpărat „Poporul Român”? Nici dlui O. Goga nu i-a trecut pe atunci, prin minte să atace comitetul. Din contra. În „calendarul poporului român” pe anul 1907, care era și pe atunci *proprietatea* dlui D. Birăuțiu, găsim publicată la pag. 72 *Aceiași trudă*, poezie de Octavian Goga scrisă *pentru* calendarul „Poporului Ro-

mân”. Toate acestea sau întâmplat după 1906, deci după cazul Burdea-Birăuțiu. Și totuși când dl O. Goga s'a convins, că comitetul partidului național român nu se lasă înduplecat să se supună *dictaturei* dsale, numindu-l de director al „Luptei” fără *răspundere față de comitet, după cum insistă dsa*, ne-am pomenit deodată că vechiul amic și colaborator al dlui D. Birăuțiu, se travesti în „premenitor oțelit”, Campania „oțeliților” dlui O. Goga, a deschis focul de fraze în contra comitetului pe tema că este incompatibil cu demnitatea și cu *cinstea* comitetului național să și tipărească ziarul în tipografia unui om „compromis”, ca d. D. Birăuțiu, care se lăsase la 1906 ademenit de Burdea.

Curios metod de „premenire”! D. Goga știa prea bine, fiind membru în comitet, că comitetul era *silit* prin contract să tipărească „Lupta” și „Poporul Român” în tipografia dlui Birăuțiu. Știa, că era o imposibilitate materială, tehnică și juridică să mute în alt oraș ori să tipărească foile românești într'o altă tipografie din Budapesta. Și cât timp d. Goga se mângăia cu nădejdea că va putea ajunge dictatorul comitetului și partidului național român, în calitate de director *omnipotent* al „Luptei” inima sa de „îndrumător al moravurilor” nu s'a revoltat în contra inevitabilei fatalități ca „Lupta” și după ce ar fi ajuns sub stăpânirea dsale să fie tipărită tot de D. Birăuțiu. Ba d. Goga — se înțelege că în schimbul unui onorar, — n'a pregetat să colaboreze la calendarul dlui Birăuțiu. Acelaș lucru l'a făcut de altcum și Ilarie Chendi „marele” autor al „părerilor libere”, colaboratorul gras plătit al dlui Birăuțiu.

De sărbători, la Roma

Natale, Capo d'anno, Befana... Crăciunul, Anul nou, Boboteaza... au trecut fără un fulg de zăpadă și fără o pojghiță de gheață. Dacă n'ar fi fost roșu pe calendar; dacă nu s'ar fi închis prăvăliile; dacă n'aș fi văzut pretutindeni vitrine pline cu d'ale mâncării și dacă n'ar fi trebuit să bag mereu mâna în buzunar... pentru bacșișul reglementar, — n'aș fi zis că suntem în vremea frumoaselor sărbători cari încheie anul. Un Crăciun cu un soare de primăvară, care-ți îngăduie să umbli în pardesiu ori chiar în haină, să ascuți muzica pe terasa dela Pincio, ori să mănânci înghețată pe trotoar la Aragno, — pare ceva paradoxal și totuș așa e Crăciunul pe care-l petrecem aci. Toată poezia iernelor noastre, care învăluie cea mai simpatetică sărbătoare creștinească, cântările cu Moș-Ajunul, săniile cu clopoței, farmecul poveștilor spuse la gura sobei, toate acestea nu se cunosc pe malurile Tiburului. În schimb alte obiceiuri, alte tradiții însoțesc zilele când se serbează Nașterea Domnului. În cetatea popilor e firesc să nu lipsească în primul rând liturgiile solemne. În ajunul Crăciunului, la miezul nopții se cântă în mai multe bazine romane „la massa di mezzanotte” însoțită de concerte alese de muzică religioasă. Până în anul trecut cea mai căutată în noaptea Crăciunului era biserica irlandeză din Piazza San Silvestro. Era acolo un canonic talentat și iscusit care se bucura de multă simpatie în aristocrația romană și el organiza întotdeauna pentru liturgia dela miezul

noptii un serviciu spectaculos la care cu greu răzbeai să asizi căci „biletele de intrare” se împărțeau doar societății celei mai înalte.

Dar canonicul dela San Silvestro a murit vara aceasta și de Crăciunul ce-a trecut, biserica cea mai „boerească” a fost San Luigi dei Francesi. Pe când drept credincioșii și amatorii de muzică se înghesuesc prin biserici, poporul și burghezimea Romei se așează la masa din ajun, *Il Cenone*, care, deși e de post, nu e mai puțin garnisită ca mesele ce vin în ziua de Crăciun. E de neînchipuit cât se mănâncă la Roma de Crăciun! Prăvăliile cu de-ale mâncării, cârnătăriile, măcelăriile, brutăriile, nefiind destul de încăpătoare pentru surplusul de marfă, se întind pe trotuar, ori chiar până în mijlocul străzii. În Piazza San Teodoro se face o expoziție de pește, *il cottio*, unde acest articol se desface în cantități enorme și ajunge la prețuri nemaiauzite din cauza cererilor nesfârșite. Pe alte piețe și prin toate colțurile orașului, vezi iarăși expoziții de păsări tăiate, de toate soiurile și de toate mărimile, ori care cu tot felul de fructe, asediate de sute de cumpărători. De Crăciun, până și cel din urmă locuitor al Romei vrea să mănânce bine și să mănânce din toate bucatele. E chiar o vorbă aici că „măcar de Crăciun și de Paști trebuie să mănânce creștinul carne”. Și masa are să fie acuma bogată căci o altă zicătoare spune „Natale con i tuoi, Pasqua dove vuoi” (Crăciunul cu ai tăi, Paștele unde vrei).

Și așa, se poate spune, că la Roma de Crăciun e un banquet general, iar indigestiile ce ur-

mează sunt consecințele firești ale acestor necum-pătate îndopări, sau *scorpacciate*, cum le zic italienii.

Pe străzi mișcare puțină, aproape deloc. Tramvaiele sunt goale și conductorii abia așteaptă ora 2 după amiază, când serviciul se suspendă și orice mișcare încetează complet în oraș. Între Crăciun și Anul-nou, activitatea e foarte potolită în toate ramurile. Fac afaceri doar negustorii de cadouri, ori tot acei cu alimente, căci cetățenii, cari dintr'un motiv sau altul nu și-au cinstit stomacul de Crăciun, se răzbună de Anul-nou. Pe străzi și prin localuri publice nu auzi decât *Buone feste, buon anno*, iar cei ce te-au servit în cursul anului îți aduc aminte de bacșișul ce li-se cuvine, — și când e vorba de o „mancie”, fiul Romei de astăzi e foarte zorit. Unii s'au prezentat la bacșiș încă de pe la 1 decembrie!

De Anul-nou se mănâncă mulți cozonaci, *Panettone*, și se bea *spumante*, — șampanie națională.

Noaptea de revelion, ca în toată lumea, e și aci prilej de petrecere generală. Familia e strânsă la un loc și împreună cu amicii casei se joacă tombola pe... fasole. Se mănâncă... domol, se bea și se cântă. Când sosește ciasul 12 și anul cel vechiu e dus, zeci de mii de împușcături anunță sosirea anului nou. Timp de un sfert de cias Roma părea un avantpost din Tripolitania. Se vede, că anul acesta entuziasmul războinic, i-a

Repet, că acești doi *inițiatori* ai „premenirei”, cu toate că au colaborat, pentru d. D. Birăuțiu după cazul acestuia cu Burdea, totuși au găsit curajul să pornească goana în contra comitetului, în numele „moralei publice”, pentru că se tipăreau foile partidului în tipografia dlui Birăuțiu.

Dacă d. Goga ar fi putut ajunge directorul „Luptei”, atât d-sa cât și „valoarea reală” ar fi găsit, că d. Dim. Birăuțiu: „non olet” și ar fi cruțat poporul românesc de „primenirea” lor din „Tribuna zilelor lui Mangra”, colaborând și mai departe cu d. D. Birăuțiu.

Că d. Goga și astăzi mai cochetează cu vechia sa aspirație favorită de *dictatură politică* dovedește declarația, *ultimatumul* său la adresa comitetului, din „Tribuna” nr. 260 a. c.: „Pentru orice om nepreocupat, scrie d. Goga „în situația actuală” *nu poate fi altă platformă de înțelegere*, decât recunoașterea din partea comitetului, că ziarul „Românul” *trebuie mutat în altă parte* și că „Tribuna” trebuie susținută, ca orice organ de propagandă națională, *dându-li-se elementelor* a căror expresie este astăzi *rolul cuvenit* în cadrele organizației de partid”. Apoi da, d. Goga știe bine, că „Românul” nu ar putea fi mutat din atâtea și atâtea cauze în nici o „altă parte” decât la Sibiu. Atunci d-sa ar avea excelente șanse, ba șanse chiar sigure să ajungă director.

Elementele a căror expresie este astăzi „Tribuna”, adevărat d. O. Goga ar primi astfel din nou, după ce a abzis odată din comitet, fără nici o cauză „rolul cuvenit în cadrele organizației de partid” spre triumful tuturor boculeților. Da, aceasta ar fi „o înțelegere *leală*” — cum ne asigură d. O. Goga. „Rostul primenirii” s’ar arăta momentan. Pop de Băsești ar fi atunci iarăși „venerabilul octogenar” și dr. Mihali „vigurosul prezident”. Față de dr. Lucaciu d. Goga și boculeții săi nu ar esita să declare, că numai în urma unei „austere” neînțelegeri a fost comparat cu Cațavencu iar comitetul partidului național ar fi decretat tot de d. O. Goga de un „sinedriu de bipezi monocorzi” cu cultură academică,

vrednic de prietenia unor genii „tari și buni” de pânura lui Il. Chendi, O. Goga, I. U. Șoricu, Sever Bocu și Iosif Scheopu.

Pacea ar putea fi proclamată „de azi pe mâine”. Păcat, că comitetul nu se poate hotărî să încredințeze soarta ziarului său experimentelor stilistice ale d-lor Goga și Chendi. Fie-mi însă permis să întreb, după aceste constatări, cu toată smerenia: Oare nu este partidul național român vrednic de o soartă mai bună decât să fie „premenit” de d-nii Goga, Chendi, Șoricu, Scheopu, Ciorogariu și Bocu numai pentru a-i deschide calea lui Mangra spre scaunul de mitropolit și d-lui O. Goga calea spre directoratul „Românului?”

Ce grad de sinamăgire grandomană se cere pentru ca cineva să poată nădăjdui, să ajungă pe această cale și cu aceste mijloace fie mitropolit, fie director omnipotent de gazetă și — șeful partidului național român!

Să trecem însă la o altă licență poetică din viața politică a domnului Octavian Goga.

D. Goga sbârnea într-una prin „Tribuna zilelor lui Mangra”, pretinzând o „mai intensă” activitate și organizație.

Marele „premenitor” crede, că un „geniu” ca d-sa, a făcut destul, dacă dela masa de scris a dictat *altora* ce trebuie să facă...

Dar nu l’am văzut alergând cu fruntea cetei sală de boculeți oțeliți: Bocu, Chendi, Șoricu și Schiopu în Bihor spre a ținea vre-o adunare populară. Ba nici chiar în cercul Chișineului nu a mai descins d. Octavian Goga. apoi cine nu cutează, — sufletul lui va fi știind de ce, — să meargă măcar până între acei țărani, cari în două rânduri s’au expus pentru răușita candidaturii sale, acela face o tristă figură, când bocindu-se, pretinde dela *altii*, — cari au aranjat zeci de adunări populare, — să desvolte o activitate „intensă”.

D. Goga, dacă mai are pretenția să fie luat în serios. în viața noastră politică, ar avea datoria să dea *doxezi* că este capabil și de *fapte* nu numai de prestațiuni frazeologice, la masa de scris, că știe să

și arunce în cumpănă și sănătatea și existența pentru binele poporului român și nu numai să încaseze onorarele pentru articolele sale „premenitoare”, când dela d. D. Birăuțiu, când dela d. Sever Bocu.

După ce va fi dat *aceste dovezi*, d-sa va avea îndreptățirea morală să facă pe grozavul, cărtind în contra altora, cari au *dovedit* că sunt *mai buni* decât d-sa. Până atunci nu o are.

E timpul suprem, ca d. Goga să încezeze cu „licențele sale poetice” debitate în activitatea sa politică desastroasă.

Conferința episcopilor dalmatinii. Din Fiume se comunică, că la sfârșitul lui ianuarie sau la începutul lui februarie episcopii din Dalmația vor ține o conferință, în care vor debata importante chestii bisericesti. Cu acest prilej se va discuta și motu propriu papei edat în chestia reducerii numărului sărbătorilor. După conferință în-treg clerul dalmatin sub conducerea mitropolitului Pulisici va participa la introducerea festivă a lui Papafava, noul episcop de Sebenico, care va avea loc la 8 februarie.

Contra noului regulament sinodal sârbesc. Din Neoplanta vine știrea, că adunarea populară convocată de către partidul radical sârbesc în chestia noului regulament sinodal a avut loc aci-eri după amiazi. Adunarea, la care au luat parte aproape două mii de delegați din Sirmiu, Bacica, Bănaț, comitatul Baranya, din Croația și din Slavonia, a fost prezidată de avocatul dr. Nicolae Giurgevici din Brod și ea a decurs în liniște. Avocatul dr. Costa Hadji din Neoplanta a făcut cunoscut noul regulament de organizare votat de către sinodul episcopesc și sancționat din partea M. Sale a monarhului, dar mai cu seamă acele dispoziții ale regulamentului, cari sunt în contradicție cu hotărârile articolului IX din legea dela 1868 și cu autonomia sârbească, apoi ziaristul Dimitrie Olișin a cetit un proiect de rezoluțiune, în care adunarea populară protestează contra noului regulament și hotărăște să se trimită Camerei ungare un memorandum, deoarece regulamentul sinodal vatămă articolul de lege amintit. Totodată adunarea a hotărît să se trimeată un memorandum și saborul croat, deoarece regulamentul sinodal vatămă și legea regnicolară referitoare la autonomia sârbească. După reflectările lui Iasa Tomici, șeful partidului radical, și a lui Stoian Ieremici, delegatul studenților universitari radicali sârbi, adunarea a primit în unanimitate proiectul de rezoluțiune. La adunare au luat parte și vre-o cincizeci de preoți din diferitele părți ale țării.

Schimbări în biroul de presă al ministerului de război. Din Viena se anunță, că Henrik Lustig de Preanfeld, majerul de stat major dela reg. 99 a fost numit conducătorul despărțământului presei în biroul de presă al ministerului de război. Maiorul Lustig, care ani dearândul a stat în fruntea despărțământului presei, prin această numire după un scurt serviciu la trupe el se întoarce din nou la biroul de presă al ministerului de război, unde a dat dovezi de capacitate excelentă, mai cu seamă pe timpul critic al conflictului anexiunii și unde iarăși va fi primit cu multă bucurie. Totodată pe căpitanul Artur Brinzey de Slatina-mică, șeful actual al acestui despărțământ, ministrul de război l-a investit cu titlul de raportor independent pe terenul literaturii de specialitate militară.

Ștefan Tisza — Inger păzitor. Acum câteva săptămâni s’a întâmplat un lucru până acum neobicinuit: „Banca ungară” și-a destituit pe directorul, Paul Elek. Despre această destituire circulau în public diferite versiuni. Se vorbea despre ceva bani, despre vre-o 800 de coroane, cari lipsiau, în jurul cărora s’au fost produs oare-cari iregularități în socoteli. Dar mai interesant e aceea ce urmează.

În numărul său de ieri ziarul „Világ” publică un articol în care spune, că contele Tisza cu tot prețul voiește să reabiliteze pe d. Paul Elek, directorul destituit

făcut pe italieni să nu se mai sature cu atâtea saive de revelion!

Poporul mai are un obicei: La miezul nopții aruncă în stradă toate hârburile și toate vechiturile de prin casă, așa că imprudentul, care trece pe la miezul nopții prin mahalele Romei, riscă să primească în cap... toate resturile anului ce a trecut. Și când te gândești că aici casele sunt cu câte 5—6 caturi, vezi repede, că nu e deloc plăcut un asemenea... cadou de Anul-nou.

Petrecerea de revelion din ăstăan a avut o notă mai solemnă ca de obicei. Eu cred că n’a rămas casă în Italia în care să nu se fi ridicat paharul cu vinul spumos în cinstea soldaților din Tripolitania. S’au trimis apoi sute de mii de urări bravilor luptători și la acest frumos *memento* patriotic în elipele de veselie, au contribuit și ziarele italiene, care au publicat numere speciale cu colaborarea tuturor oamenilor mari ai țării, în care se glorifica purtarea soldaților italieni.

Befana sau Epifania, — care corespunde calendaricește cu Boboteaza noastră — e sărbătoarea copiilor. Baba Befana aduce pe coș cadouri copiilor cumiști și acestia le găsesc dimineața ascunse în sobă într’un ciorap...

Între 1 și 5 ianuarie toată Roma a fost o expoziție de jucării și cum dragostea italienilor pentru copii n’are păreche la nici un popor din lume, nu e de mirat să vezi aci în ajunul Befanei oameni din cea mai bună societate, trecând pe stradă cu brațele încărcate cu cășori, muzici, tobe,

piațe, păpuși și tot feluri de alte jucării. Magazinele desfac atât de mult încât nu pot garanta să trimeată cumpărăturile acasă la timp, așa că fiecare preferă să facă singur pe hamalul decât să lipsească de jucării pe copiii ce-i sunt dragi.

Cel mai vast bazar de jucării pentru cei săraci e în imensa Piazza Narova. Aici, pe două șiruri lungi se deschid numeroase barăci, în cari se vând pe câțiva gologani tot soiul de nimicuri, ce pot amuza pe un copil. În noaptea dela 5 spre 6 ianuarie, — în ajunul Epifaniei, mii și mii de oameni se înghesuiesc în vasta piață și se aprovizionează cu jucării. Firește, ștrengarii Romei și tot tineretul de prin mahalele fac și ei pe copiii, se înarmează cu trompete și tobe și un vuet infernal se înalță în jurul fântănei baroce a lui Beruini! Un moment sgomotul acela îți dă iluzia că ești la Moși la București. Aceeași înghesuială, aceleași ghionturi, aceleași strigăte răgușite ale negustorilor, cari vor să-și vândă marfa, și mai ales același public pestriț și sgomotos de mahala. Zici bogdaproste când scapi teafăr din învălmășala aceea și cu urechile încă asurzite de sgomotul drăcesc nici nu auzi pe portarul casei când, deschizându-ți poarta, îți zice *Buona Befana!* ca să-ți aducă aminte că are și el plodurile lui, — și dacă de Crăciun și de anul nou i-ai dat hăciș lui ori nevستی-si, acum trebuie să îngrijești și de progenitura sa!

Tante feste, Dio mio!

Roma, ianuarie 1912.

Tiberinus.

al „Băncii ungare.“ In scopul acesta el voiește să se folosească de magnați „corecți“, de casine aristocrate și chiar însuș nobilul conte de Geszt va confirma cu *cuvântul lui de onoare*, că Paul Elek e un cavalier fără de maculă.

Ce îl îndeamnă pe contele Șt. Tisza la această faptă samaritană? Iată ce ne spune în privința aceasta ziarul „Világ“:

Adevărata cauză și culisele acestei acțiuni se explică din întâmplările cari au avut loc încă *înaintea alegerilor parlamentare*, când, se știe, la început Ștefan Tisza a avut o atitudine rezervată față de guvernul Khuen. Mai târziu însă spre mirarea generală el își schimbă frontul și se năpusti cu toată perseveranța în lupta electorală: cutrieră toată țara ca agent electoral, luă parte la adunări populare, agita și rostea discursuri. Intorsătura aceasta a lui Tisza e în legătură tocmai cu banii „Băncii ungare“.

Din momentul când guvernul își avea fondul electoral, contele Ștefan Tisza se alătură lui Khuen. La acest fond „Banca ungară“, în prețul unor anumite contraservicii a contribuit cu suma cea mai mare.

Iată deci vechea legătură dintre contele Ștefan Tisza, și P. Elek. Nu putem afirma despre Tisza, că el ar fi fost mediatorul afacerii dar, că el a avut despre aceasta cunoștință, aceasta o dovedește activitatea lui în lupta electorală și mai cu seamă acțiunea lui proiectată acum.

Foarte bine. Alegeri... inteligență națională ungurească... alegători... banii băncii pentru rachiu... „anumite contraservicii“ băncii...

Admirabil, când dintre multe cazuri într'unul unuia i-se sparge capul, Tisza iasă pe arenă, ca mentor voluntar?...

Tisza apărătorul sistemului și a oamenilor sistemului, dușmanul neîmpăcat al sufragiului universal cinstit.

Ședința camerei ungare. După vacanțele Crăciunului azi la orele 10 și jumătate a avut loc prima ședință a camerei ungare sub președinția lui L. Návay. Băncile deputaților erau aproape goale, tot așa și culoarele. Abia ici-colo se vedea câte un grupuleț de deputați.

Raporturile prezidențiale erau ascultate cu foarte puțin interes, iar petițiunile sosite au fost predate fără de nici o observare comisiei respective.

Președintele anunță, că L. Rudnay a abzis de mandatul de deputat, dar că alegerea nouă o va ordona numai după ce va primi înștiințarea Curții de casație referitoare la petiția dată contra acestui mandat al lui Rudnay.

Urmează apoi desbaterea bugetului ministerului de justiție. Raportorul G. Kenedi rostește un discurs lung, garnisit cu cifre, la sfârșitul căruia roagă camera să desbată și să primească cât mai curând proiectul în chestia codului penal civil. Deputatul L. Szalay, kossuthist, obiectionează, că bugetul ministerului de justiție nu se urcă în proporția cerută de dezvoltarea naturală a țării. A. Ráth, justhist, arată unele probleme, cari așteaptă să fie rezolvate.

În timpul acesta a sosit în culoare Iulin Justh, pe care aderenții l-au primit cu dorința unui „an nou războinic“. Justh a declarat, că se prevede o luptă mult mai mare, ca cea de până acum, deci e necesară o strângere a rândurilor, fiindcă așa se pare, că în lupta viitoare partidul justhist va rămâne izolat.

Intr'un alt grup mai mic în culoare G. Polónyi discuta chestia băncii Hungaria. Toate acestea însă nu dovedesc, că am fi în preajma unor mari lupte parlamentare. Adevărata viață parlamentară așa se vede se va începe numai cu venirea primului ministru în parlament.

Un principiu primenit....

Nimic nu caracterizează mai bine mentalitatea d-lui Goga, decât *Szózat*-ul, cu care „poetul neamului românesc“ a căutat să obțină voturile unguirilor dela Chișinău, și mai ales *scuza*, cu care ne-a venit în urmă. Indrumătorul oțeliților „intransigenți și consecvenți“, niciodată „erubescenți“, dar foarte malconțenți și mai ales pretendenți grandilocvenți — s'a întâișat numaidecât la baza opiniunii noastre publice spre a ne dovedi „răspicat“, că el știa perfect de bine ce făcuse... Și astfel ne declară, cu un curaj cetățenesc antic, că da, el, d. Oct. Goga, *ia întreaga răspundere a iscăliturii sale*. Dar neîntrecutul erou imediat o și aruncă întreagă în cărca „agentului său electoral“, a „cortezului“ său d. Marșieu. Acest sistem de „răspundere“, acest act de cavalerism împreunat cu o imediată denunțare — face parte din concepția nouilor valori morale. Căci de ce mai „răspunde“ viteazul general Bum-Bum al oțeliților, *îndatăce se lăpăda de orice răspundere?* Ce ne spunea, în definitiv, domnul cel cu „linia dreaptă“ în politică?... Ne spunea: eu iau asupra mea critica voastră, dar să știți că eu sunt *nevinovat*, vinovat e d. Marșieu: aveți milă de tinerețele mele și luați la răspundere — pe Marșieu, care nu-i bătrân cu experiențe mai îndelungate, dar nu-i nici Goga cel atât de giugiulit și atât de sigur de talentul său...

O, te admir, *progenitură de origină Chendiană!*

D. dr. Iustin Marșieu a răspuns grandului nostru spaniolesc dela Sibiiu, cum nu răspunde decât un suflet curat: da, am comis o greșală, mai ales că era vreme de alegeri, grabă e mare și vreme puțină. Regret, căci gândul meu a fost curat. *Iată explicația unui bărbat în toată puterea cuvântului*. Nu este și nu poate fi un singur român cinstit, pe care această declarație sinceră și leală să nu-l fi liniștit imediat, să nu-l fi mulțumit pe deplin.

Dar d. Goga o viață întreagă va purta consecințele atitudinii sale, din capul locului, condamnable.

Căci nu d. dr. Marșieu era candidatul, nu d-sa avea prin urmare, din capul locului, *răspunderea* actului, nu d-sa era să aibă avantajul de a reprezenta pe români în sfatul țării, ci d. Octavian Goga. D. Marșieu i-a fost un amic sincer, un susținător devotat, un protector desinteresat într'o regiune unde țărani noștri nu sunt de loc grăbiți să plece, pe apa Oltului la vale, „în altă țară“... D. Goga, care știe mai bine ungurește decât ori care dintre noi căci ne traduce pe Petöfi și pe alți poeți ai unguirilor, a cetit *Szózatul* și l'a iscălit fără a găsi că a *nemzetnek ébredése* era o expresie pe care un Goga nu putea s'o iscălească odată cu capul.

De ce a iscălit-o? Din nepricepere sau din neglijență? Fie dintr'un motiv, fie dintr'altul: d. Goga prin al său Szózat s'a făcut

pentru totdeauna imposibil între noi: căci dacă d. Marșieu putea greși, tocmai d. Goga era dator să descopere greșala și s'o îndrepteze! Și aceasta cu atât mai vârtos că d. dr. Marșieu nu avea și nu are pretenția ridicolă de a fi un îndrumător al conducătorilor noștri politici: deci d-sa nu era și nu este vinovat, de fapt întru nimic, doar de un lapsus calami. Dar când un om cu pretenții de îndrumător publică, sub semnătura sa, o asemenea enormitate, din punctul de vedere tocmai al intrasigenței și consecvenței nouilor valori morale, acel domn „îndrumător“ s'a făcut ridicol în fața tuturor oamenilor serioși cari văd ce scrie și văd ce face!

Apoi d. Goga, criticul răutăcios al tuturor oamenilor noștri cu carte, îi insultă de atâta amar de vreme că „nu lucrează“, cum a lucrat el în momentul când i-s'a făcut cinstea cea mare de a i-se pune candidatura pentru un loc în parlament?

Când națiunea a ținut să-i dea ocazia să-și arate priceperea și seriozitatea de îndrumător?!.....

Înțelegem perfect că d. dr. Marșieu nu va fi avut timp, căci omul avea atunci și alte ocupații, dar domnul „îndrumător“ ce altă treabă avea acolo decât să-și vază de candidatură, să-și facă însuși apelurile, menite a-i procura încrederea aceloră către care se adresa să i-o dea? Ce dovedește dar apelul cu a *nemzetnek öntudatra ébredése*? Dovedește un singur lucru: că d. Octavian Goga nu-i om serios, că nu s'a dus să lupte a câștiga un mandat, ci l'a așteptat de-a gata, să i-l câștige alții, iar el să se plimbe apoi la Budapesta.

Dovedește că d. „îndrumător al neamului“, care lansează azi cu atâta lipsă de control asemenea apeluri, mâne va iscăli hârtii mult mai compromițătoare pentru noi. Aceasta este încheierea logică din isprava ce ne-a făcut-o.

Rămâne dar bine stabilit că d. Goga atunci, când pentru prima oară a fost pus la o treabă, s'a dovedit incapabil și că pe urma primei „acțiuni“ a primenitorului, noi nu ne-am ales decât cu primenirea vremelnică a principiilor noastre în senzul d-lui Goga: cu a *nemzetnek ébredése*. Ceeace din partea unui îndrumător al culturii noastre naționale... spre Petöfi, Madách Imre, Arany János — nu ne prinde mirare.

Dar nici cu altă candidatură d. primenitor n'are să se mai întâlnească!

Dr. Brutus Macaveiu

medic univ. specialist în morburile femești ord. 9—11, d. a. 3—5.

Timișoara, Koskuth-tér Nr. 2, etaj. 2.

Telefon Nr. 11—68.

In grădina de iarnă a „Hotelului Central“ condusă în spirit modern găsește Onor. Public beuturi și bucătăria care indestulește cele mai delicioase dretensiumi. După teatru cină caldă.

Pentru cununii și bancheturi săli separate. Zilnic taraf de țigani de primul rang. In cafenea după teatru cină exquisit.

Cu deosebită stimă :

AUGUSTIN CSERMÁK

hotelier.

Diplomat român decorat de regele Bulgariei. Din Sofia vine știrea, că regele Ferdinand al Bulgariei a conferit d-lui Langa-Rășcanu, prim-secretar al legațiunii României, cu prilejul plecării sale, ordinul „Meritul civil cl. III“.

Europa vrea Balcanii! Din Constantinopol vine știrea, că comitetul revoluționar balcanic a trimis ziarului „Sabah“ o scrisoare, care e adresată guvernului, comitetului „Uniune și Progres“ și presei din Constantinopol, Sofia, Belgrad și Atena. Comitetul acuză Europa, îndeosebi pe Rusia și Austria, că urmăresc cu tenacitate scopul de ași însuși statele balcanice și Turcia, mai întâi pe calea influențelor economice, apoi printr-o adevărată acțiune de înglobare.

Prin urmare, pentru a se evita pericolul în care au căzut Bosnia și Herțegovina, Tripolitania și Persia trebuie să se urmeze o politică bazată pe largi și fundamentale reforme politice și sociale, să se stabilească aceea egalitate absolută jăgăduită de revoluția din 10 iulie, să se asigure progresul economic al țării și să se pună capăt brigandajului și discordiilor naționale prin unirea și acordul politic cu statele balcanice.

Demisia guvernului francez. Conflictul, care atât de pe neașteptate izbucnise, în ședința de alaltăieri a comisiei externe și a senatului francez între primul-ministru Caillaux și între ministrul de externe De Selves, a luat proporții tot mai mari și în ciuda tuturor încercărilor de petecire s'a sfârșit cu demisia întregului cabinet.

La început se credea, că viața guvernului Caillaux se va putea susține mai departe artificial prin faptul, că Delcassé va primi portofoliul ministerului de externe.

Această rezolvire ajungea, dacă lipsa de tactică diplomatică a lui De Selves n'ar fi tradat rolul ascuns, pe care fostul prim-ministru îl jucase încă pe timpul, când dânsul era ministru de finanțe în cabinetul Monis, — dar avea șanse la șefie...

Între alte împrejurări personalitatea lui Delcassé ar fi fost balzam în marea tulburată a crizei de guvern. Acum, când mândria națională franceză a trebuit să înghită hapul amar, că dreptul asupra Marocului, numai prin cedarea unei părți a coloniei Congo, vechiului dușman, Germaniei, și l'a putut elupta, opinia publică vedea în personalitatea lui Delcassé garanța pentru evitarea continuilor dejosiri.

A acelu Delcassé, căruia odată Clemenceau i-a putut arunca în față acuza, că aproape a împins Franța la un război, la care însă ea, nu era pregătită; care a încheiat cu Spania acordurile secrete, din cauza cărora, acum, cu ocaziunea tratativelor franco-spaniole în chestia marocană, întregă diplomația franceză a fost cuprinsă de ameteți; care înțelegerea întreită cu Anglia și Italia a voit s'o întrebuinteze ca mijloc de „revanche“ în contra Germaniei.

Însă ruptura în guvernul Caillaux a fost mult mai adâncă, decât se părea. Delcassé ce-i drept, a primit portofoliul ministerului de externe, dar pentru complinirea ministerului de marină a stabilit condiții imposibile de împlinit și astfel nu putea să urmeze altceva, decât demisia întregului cabinet.

Care va fi urmașul, nu se știe încă. Dar că în primul loc al conducerii politicei viitoare franceze va sta un nume: Delcassé, aceasta se poate profeti cu siguranță.

Darul de Anul nou al „Pop. Român“

Prin lista de subscripție ce am deschis, nizuim să împărțim, câteva abonamente gratuite la „Poporul Român“ organul poporal al partidului național român, prin regiunile amenințate de întuneric și maghiarizare: Maramureșul, Bihorul, Sătmăarul și Săcuimea.

Facem apel tuturor inimilor generoase românești din aceste hotare și de ori unde ar ajunge glasul nostru să îplinească aceea ce pot din nădejtile noastre. Li îndemnăm la una din faptele cele mai frumoase și mai măntuitoare. În acest pământ și în asemenea împrejurări 4 coroane vor putea aduce roade neprețuite.

Vom împărți aceste abonamente în primul rând în satele unde nu intră nici o gazetă pentru popor și la știutori de carte absolut săraci — și o vom face la cererea a cel puțin doi intelectuali ai satului — de preferință preotul și învățătorul.

Nu ne îndoim că se vor găsi în sânul întregului neam românesc inimi generoase, cari să răspundă la chemarea noastră.

Costul unui abonament pe un an la „Poporul Român“ este de 4 coroane.

Orice sumă rugăm a se trimite pe adresa Administr. ziarului „Românul“, Arad str. Zrinyi nr. 1/a, — cu mențiunea „pentru darul de Anul nou al „Poporului Român“.

Transport: 253 abonamente, 1152 coroane.

Au mai dăruit următorii:

49. D. Emil de Colbazi, Viena, 3 abonamente pe câte 1/4 an, 3 coroane.

50. D. Vasile Groza, M.-Radna, 2 abonamente 8 coroane.

51. D-na Aurelia Boldea, 1 abonament, 4 coroane.

52. D-na și d. Aurel Vlad, 5 abonamente 20 coroane.

53. D-na Zoe dr. Oprean, 1 abonament, 4 coroane.

54. D. Căpitan Florean, 1 abonament 4 cor.

55. D. I. Iancu, 3 abonamente 12 cor.

56. D. dr. I. Jantea, 1 abonament 4 cor.

57. D. Căpitan Vlad, 1 abonament 4 cor.

58. D. Petru Lula, 1 abonament 4 cor.

59. D. Gheorghe Navrea, preot Voivozi, 1 abonament 4 cor.

60. D. dr. Emanuil Doctor, Viena, 5 abonamente 20 cor.

61. D. dr. Valeriu Mezin, adv. Timișoara, 1 abonament 4 cor.

62. D. dr. Traian Putici, protopresb. Timișoara, 1 abon. 4 cor.

63. D. Emanuil Ungurianu, adv. Timișoara, 2 abon. 8 cor.

64. D-na Letiția dr. Obădeanu, Becicherecul-mare 2 abon. 8 cor.

65. D-na Iuliana dr. Păcurar, Uzdin, 1 abon. 4 coroane.

66. D-na Tinca dr. Chiroi, Becicherecul-mare, 1 abon. 4 cor.

67. D. dr. Alexandru Birăescu, adv. Panciova, 2 abon. pe jum. de an, 4 cor.

68. D. dr. I. P. Arad, 5 abonamente pe jum. de an 10 cor.

69. D. Ludovic Fazecaș, Arad, 1 abonament 4 coroane.

Total: 294 abonamente, 1293 coroane.

Caraghiosul Triteanu

În orice parte a lumii civilizate este o maximă respectată de toată lumea: dacă colportezi o pretinsă afirmație a cuiva, rar aceea persoană îți dă o desmințire, afirmația ta cade imediat și tu rămâi cu rușinea de a fi considerat cu un purtător de minciuni. Cine, dintre oamenii culti, nu cunoaște arma teribilă a desmințirii, a desavuării? Și care om de omenie se expune a se pomeni înfierat ca mincinos?

Părintele Triteanu umpluse lumea cu afirmația că contele Apponyi i-ar fi spus odinioară că „Goldiș tudatosan hazudott“. Ce se întâmplă? Contele Apponyi însuș, a cărui politică o putem și trebuie s'o combatem, dar de a cărui onorabilitate personală nimeni nu are drept a se îndoi fără a purta urmările acestui afront, — contele Apponyi, zic, dă cinstului părinte Triteanu o desmințire categorică. Ce răspunde onorabilul asesor? Răspunde, cum răspund gazetarii dela foile — revolver: mențin minciuna, și îndată ce mă voi întoarce acasă, voi căuta „notițele“, însemnările mele și voi dovedi!!!...

Cu alte cuvinte: voi dovedi prima a mea minciună cu alte minciuni tot ale mele! Dar între oamenii bine crescuți, cinstite părinte Tritene, nu se judecă astfel. În asemenea cazuri singurul for competent și fără altă instanță de apel este exclusiv persoana despre care susținuseși că ți-ar fi spus cutare lucru. Îndată ce acest for declară că afirmația dtale nu-i adevărată — ai gătit-o „cinstite părinte, cu toate „însemnările“ dtale personale. Și de ai umplea un volum cu ele, ele sunt maculatură. Doar să poți produce martori onorabili sau afirmația aceea a contelui Apponyi scrisă chiar de mâna sa? Dacă nu poți face aceasta, și te desfidem s'o faci, rămâi, dle asesor, un calomniator în toată rigoarea cuvântului. Iar un asemenea om nu mai poate sta într'un consistor, chie-mat a răspândi, în seminarii și preparandii, iubirea de adevăr și sentimentul de cinste.

De altfel nu ne miră aceasta purtare a cinstului părinte căci știm, în mod pozitiv, că în iarna trecută, când a fost la București înjura „Tribuna“ și pe d. Goga cu oțeliții săi, iar la câteva săptămâni, după ce a sosit la Sibiu, se pupa cu oțeliții și publica minciuni în „Tribuna“. Iacă omul care la desavuarea precisă a contelui Apponyi, ne promite „dovezi“ tot din afirmații de ale sale proprii, dar ci-că scrise pe hârtie. Bravo, onorabile părinte asesor!

Cadouri de Anul-nou

poți afla cu prețuri uimitor de ieftine la firma

GRALLERT J. és FIA orologier și bijutier.

ARAD, Bulevardul-Andrássy Nr. 22.

Depozit mare în brilante, juvaricale, arginterie și orologioare.

Voiești un

cadou de Crăciun?

Atunci comandă o

garnitură frumoasă de piele engleză!

Dela cine? Dela fabrica de mobile

Székely és Réti, din Márosvásárhely

pița Széchenyi nr. 45.
Persoanelor solide se vinde pe lângă solviri în rate, fără urcarea prețului. Mobilier complet pentru prânzitoare, dormitoare, saloane, prenm și pentru domni gargonii.

Mare asortiment în mobile pentru mirese.

Prețuri extraordinar de ieftine!

La cereri din provincie ne prezentăm în persoană, cu bogatele noastre colecții de mustre.

Reforma administrativă

Numărul de Crăciun al „Tribunei”, cu cele 76 pagini ale lui se prezintă mai mult ca număr de propagandă, decât ca număr de sărbătoare. Dovadă articolele tendențios-acionoase, a căror tenor nu cadrează deloc cu tihna sărbătorii. O să le scărmanăm pe rând. Acum la primul ei entrefilet: *Reforma administrativă*.

Despre statificarea administrației — zice „Tribuna” — chestie rezolvită atât de sumar de președintele dr. T. Mihali — scrie revista sociologică „Huszadik Század” din Budapesta următoarele:

„Administrația de stat creiază o birocrație neglijentă și desorganizată și mortifică orice interes pentru chestiunile obștești, (Franța, Italia); autonomia însă face poporațiunea simțitoare pentru interesele sale, o îndeamnă să și-le cunoască și să le apere. Acest spirit al autonomiei se manifestă în țările anglo-saxone și chiar în Germania cu mai multă putere, decum se crede în general. Nu numai de aceea, fiindcă Germania e, în baza constituției sale, stat federativ, ci și fiindcă statul apelează foarte de multeori — și cu rezultat — la cooperarea particularilor și a corporațiilor (ex. cauza pauperilor în orașele Prusiei) și nici la un caz n'ar strica, dacă s'ar aminti cu mai multă precauțiune birocrațismul german.

Oricât ar fi de bună administrația de stat (ceea ce e mare întrebare), pe urma ei nu este nici o speranță de îndreptare și din contră ori cât e de rea administrația de astăzi, în viitor poate fi îndreptată din ce în ce mai mult. Statificarea ar împiedeca orice îndreptare spre un viitor mai bun. Și în sfârșit, precum omul singuratic, tot astfel nici masele nu sunt multămite, dacă se întâmplă ceea ce altul — ori cât de înțelept — află de bine, ci numai dacă se împlinește dorința lor. Cum zice Bernard Schaw: se poate, că din punctul de vedere al bunei guvernări despotismul lui Antonius Pius sau al lui Richelieu valorează mai mult decât sute de democrați, dar ce folos, dacă nu e spre mulțumirea masselor”. (Anul XII pag. 601—602).

Cetitorii noștri își vor aduce aminte. „Tribuna” îl luase aspru la apel pe d. deputat T. Mihali, pentru enunțiația făcută de d-sa, în vorbirea din 20 noemvrie a. e., ținută în parlamentul ungar, când se rostise, că „considerând cele spuse (nesfârșite volnicii și nelegiuiri administrative) mă asociez și eu dorinței, de a sana în orice chip stările păcătoase din administrație, fie chiar prin statificarea acesteia”.

De ideea „statificării administrației” se agățase „Tribuna”. Firește în felul ei. Prezentând cetitorilor fals cele spuse de d. Mihali, interpretându-le și mai fals și — obicei vechiu și menținut cu îndărătnicie și azi din partea „intelectualizaților oțeliți” — criticând fără pic de cruțare, nedându-ți însă nici o lămurire, care este punctul lor de pornire, platforma lor de „intelectualizată” concepție, îndrumarea lor directă și pozitivă, în chestie.

Acum în fine, din numărul de Crăciun le cunoaștem baza. După cum vedeți nu ne-o prezintă direct, ca exclusivă lor progenitură, ci indirect, acceptând-o din — pare-ni-se chiar de ei atât de adeseori hulitului — *Huszadik Század*.

Că acceptă expunerile numitei reviste în întregimea lor, concludem din faptul, că le redau fără comentariu, neomitând însă, iarăș după bunul și bine validitatul lor obicei, să-l lovească pe d. Mihali din nou cu... piciorul.

Ei bine, noi, cești cu „mentalitate ungurească”, cești „influențați numai și numai de scrisul foilor maghiare”, cești mulți, dar puțin „intelectualizați”, cești „analabeți”, ori

„cu 4 cărți numai la activul cetitului nostru” și nici din cele patru nu cu înțelepciunea politică a colecției articolelor d-lui Goga, ori a broșurei d-lui Ciorogariu — noi de data aceasta nu putem să privim „en bloc” nici ca adevăruri absolute, cu atât mai puțin ca o platformă de îndrumări politice, în cadrele stărilor de azi ale statului nostru — expunerile „revistei sociologice” și mai cu seamă din punctul nostru de vedere național românesc nu și al politicii noastre de zi și cu atât mai puțin ca un temei de combatere a celor rostite în parlament din partea d-lui T. Mihali

Să vedem!

Natural, că dacă constituția statului nostru ar fi ideală și dacă mănuierea acestei constituții și mai ideală și dacă sistemul actual de administrație autonomă ar fi iarăș ideal, atunci natural că și pe lângă ori în cadrele unei ideale constituții am preferi o ideală administrație autonomă.

Ei vedeți, un mărunțel dacă și-ți face incurcătură! Evident. Dar câtă vreme constituția țării noastre e cât se poate de neideală, iar întruparea dispozițiilor, ei, mult puțin bune o bătaie de joc numai și autonomia administrației cât se poate de neautonomă, a evident că se schimbă teza.

Autonomia administrației noastre e cea mai patentă minciună.

Dacă „intelectualizații noștri oțeliți”, în loc să-și bată joc de adunările populare, ar fi venit să asculte și să învețe și ei, că mai încape credem destul, ar ști astăzi, ceea ce știe tot țărănul, auzind din rostul „advocaților bipezi”, când le „trăznea sub picioare masa”, că:

Autonomia actuală administrativă e minciună numai. Pe hârtie. Satul nu-și poate alege primar, cercul notar, consiliul județan pretorii și protopretorii după plac și buna lor chibzuință, parte împiedecată prin dreptul de candidare respectiv, parte făcându-se iluzoric autonomia democratică prin instituțiunea virilismului. Azi de fapt sunt toate concentrate în mâna ministerelor, cari în urma mizerabilei legi electorale sunt iarăș scăpați de ori și care reală și efectivă responsabilitate chiar și față de parlament. Azi de fapt domnește la noi cel mai cras absolutism, mascat în haina falșului constituționalism și cea mai primejdioasă administrație de stat, deghizată însă în minciuna autonomiei. Iar astfel aplicând și interpretând sub raportul nostru cuvintele lui Bernard Schaw, vă întrebăm: Ce e mai ușor să răstorni?! Un absolutism patent, ori o constituție minciunoasă?! O administrație de stat, ori o autonomie aparentă?!

Mulțumirea, ori nemulțumirea masselor, la care se referă vorbele lui Bernard Schaw, ca și la o forță politică, cum se va naște și potența mai ușor, în fața unei nedreptăți patente, sau a uneia bine mascate în haina minciunei?!

Și se impun încă multe și multe întrebări. Lăsăm chestia deocamdată deschisă. Voiam să constatăm numai cu câtă patrundere, pricepere și olimpică seninătate tratează marii noștri atoate știutori chestiunile. Dar ni-se va reflecta și cu tupeul ce-l au poate chiar ei înșiși vor face-o, că anume cadrele și felul de-a fi al unui ziar nu permite tratarea mai amănunțită a unei chestiuni atât de multilaterale. Bine. Vom aștepta dar înțelepciunile noiei reviste politice „Luceafărul”. E teren.

Acum o întrebare numai: sub raportul

expunerilor noastre și în legătură cu înșirarea atât de plastic făcută din partea dlui Mihali a feluritelor volnicii ale actualei administrații autonome, avut-au oare rost înțelept cuvintele d-sale, de a cere sanarea relor în orice chip, fie chiar prin statificarea administrației?!

Ion Cavaler de Pușcariu

În Bran, în colțul acela retras, unde de mulți ani trăia în liniștea bătrânețelor lui, a încetat din viață Ion Cavaler de Pușcariu.

Regretatul, fost jude curial în pensie, a fost un bun român și un aprig sprijinitor al culturii românești. Toată viața și-a petrecut-o cercetând trecutul. Ne-a lăsat între altele o colecție însemnată de documente din țara Făgărașului.

Activitatea sa istorică i-a câștigat un loc în Academia Română și întreagă activitatea sa culturală națională un loc în inimile noastre.

Transmitem îndureratei familii condolențele noastre.

Reproducem biografia răposatului după Enciclopedia română:

Ion Cavaler de Pușcariu s'a născut la 10 oct. 1824 în Săhodolul Branului. A studiat gimnaziul în Brașov și Sibiu; 1843 a făcut cursul teologic în Sibiu, 1844—45 studiile filozofice și fizice în Cluj, iar 1846—48 studiile iuridice la academia din Sibiu. La 15 maiu 1848 „Stegar” la adunarea națională de pe „Câmpul libertății”, care-l-a ales membru al comitetului național permanent. Desființându-se acest comitet, P. s'a refugiat în România, iar după pacificarea țării, intră în funcțiune de stat; 1848 până 1850 asesor în districtul Făgăraș, apoi subprefect al Perșanilor, mai târziu al Ucei, 1851 adjunct la judecătoria din Deva, 1852 jude cercual în Pui, 1854 pretor la Venetia inf.; 1861 concipist la cancelaria aulică a Ardealului în Viena, iar 1862 administrator al comitatului Cetatea de Baltă, în care calitate i-s'a dat ordul Coroana de fier cl. III. și rangul de cavaler ereditar. În 1865 P. a fost numit căpitan suprem al districtului Făgăraș, 1867 consilier de secțiune în ministerul de culte și în fine jude la curia reg. din Budapesta, de unde, la 1890 s'a retras în pensie, exprimându-i-se recunoștința prea înaltă pentru serviciile prestate. În decursul serviciului public de 41 ani P. a dezvoltat și pe alte terene o activitate remarcabilă. Astfel în 1863—69 a participat ca deputat la dieta din Sibiu și la senatul imperial din Viena; la dieta din Cluj (1865) și la dieta de încoronare din Budapesta (1867). A luat parte și la conferința din Mercurea, 1869, pledând atât atunci, cât și la 1872 prin scrierea sa „Causa română”, apoi la 1878 și 1884 (în „Telegraful Român” și „Viitorul”) pentru activitate. Pe terenul literaturii a conlucrat în 1860 la introducerea ortografiei române oficiale cu litere latine. El a dat primul impuls pentru înființarea „Asociațiunii transilvane”, și statutele ei s'au votat după proiectul lucrat de dânsul. P. a scris mai multe opere, dintre cari amintim: „Causa română”, 1872; „Considerațiuni asupra timpului și spațiului”, 1878; „Comentar la patenta urbarială din 1854”; „Die romanische Amtssprache”; „Mărul”, 1883; și în fine „Date istorice despre familiile nobile române”; 1892 și 1895; apoi Strugurii, 1898; Negru Vodă, 1898; un Comentar la statutul organic, 1899, etc. În vederea activității sale pe acest teren Academia română l-a ales 1877 membru onorar, iar 1900 membru ordinar al său; unde la recepțiune a disertat despre Ugrinus (1291) și despre Ioan Dositeiu Cirea, episcop al Marmației (1660—1730). P. a fost și membru onorar al Ateneului român și membru ordinar al secțiunii istorice a Asociațiunii din Sibiu. Pe teren național-bisericesc a conlucrat în congresul național-bisericesc din 1868 la organizarea bisericii gr.-ort. Ca consilier în ministerul de culte, fiind referent în această cauză,

a contribuit mult la exoperarea sancțiunii prea-înalte a Statului organic. De atunci a fost neîntreput membru al sinodului arhidieceșan și al congresului. Ca membru în reprezentanța fundațiunii Gozdu și în comitetul ei executiv, în decurs de 32 ani, a muncit cu succes pentru sporirea averii acestei fundațiuni. P. a viețuit la moșia sa din Bran, unde a pus bazele institutului de credit și de economii „Parsimonia”, condus de dânsul.

Din Bucovina

III.

Minciunile din „Wahrheit” asupra Rectorului Magnific prof. dr. Ștefan Saghin.

După ce toată lumea știe, că o bandă de hoți a bântuit și a prădat întreaga noastră țărișoară, astăzi te mai miri, că șefii acestei bande mai îndrăsnesc să se arete în lume, în loc să se ascundă prin bori de șoarece, încât nici urma lor să nu se cunoască. Da, ar face-o, dacă ar avea rușine numai cât e negru sub unghie! Dar unde ți-ai găsit rușine la așa niște briganzi.

Iată obrăznicie nouă nemai auzită din partea fițiței lui Chisanovici „Wahrheit”. În numărul 129 anul V. din 23 dec. 1911 apare un articol intitulat: *Dr. Saghin und der deutsche Charakter der Czernovitzer Universität*. Scopul meu nu este, să-l apăr pe dr. Saghin. Intreaga lume românească, departe peste hotare îl cunoaște atât de bine, încât e curat de prisos, ca să-i mai dau caracteristică. Articolul meu de față are de aceea numai un caracter simplu informativ, de aceea voi descrie evenimentele dela serbările jubilară dela Iași numai așa cum s'au petrecut, căci din întâmplare am fost și eu acolo de față. Să vedem:

Când veni la rând, rectorul magnific al universității din Cernăuți, prof. dr. Ștefan Saghin, începui felicitarea sa în limba românească. După aceea cetii adresa senatului academic din Cernăuți în limba germană. Cetirea acestei adrese a durat cu totul tot cinci minute, apoi a urmat mai departe să vorbească românește și a vorbit mai mult de cincisprezece minute numai românește. Așadar adevărul stă așa: *Senatul academic din Cernăuți prin gura rectorului a vorbit nemțește cinci minute, iar rectorul însuși a vorbit românește mai bine de cincisprezece minute.*

După vorbirea sa a fost felicitat din toate părțile, așa de ministrul Arion, rectorul universității din Iași, prof. Iorga etc. etc. Intre aceștia ministrul Arion și rectorul din Iași i-a spus rectorului Saghin: „Magnifice, ați vorbit foarte frumos, însă relativ cu timpul hotărât pentru vorbiri ați vorbit prea lung!” La aceasta rectorul Saghin a răspuns: *Soră cătră soră vorbește mai lung!* Aceasta este adevărul, pe care l-am văzut și l-am auzit eu însumi.

Nici una din foile românești nu s'a cugetat să-l împoaște cumva pe rectorul Saghin. „Neamul Românesc” al d-lui Iorga este o foaie exclusiv naționalistă. Dacă rectorul Saghin din punct de vedere național românesc ar fi greșit, de bună seamă, că „Neamul Românesc” n'ar fi trecut aceasta cu vederea, ci ar fi criticat-o cu asprime. Dar cum am zis, foile naționale românești cu toate au aprobat ținuta rectorului Saghin ca pe deplin corectă și în toată privința satisfăcătoare.

Să nu uităm, că rectorul Saghin a venit la Iași ca mandatarul universității din Cernăuți. Ca mandat a primit în mână o adresă de felicitare în limba nemțească, îndatorit fiind să o citească la Iași. El mandatul și l-a împlinit. Nimic mai mult n'a adăus în limba nemțească, numai strictissime mandatul l-a executat! Însă posito, că ar fi primit mandatul să ție ca rector și cuvântarea în limba nemțească? El atunci ar fi stat înaintea duor alternative, și anume: 1. sau să îplinească fără șovăire mandatul și să vorbească nemțește, 2. sau să nu o facă, și atunci să-și tragă consecvențele, a-decă să repășească dela oficiul rectorului.

În amândouă casurile banda pseudodemocratică ar fi sbierat de bucurie. În cazul prim ar fi căutat să-l elevetească în lumea întreagă, că ar fi un trădător de neam, un mizerabil, ticălos potlogar etc. etc. În cazul al doilea ar fi făcut din pădurile fondului numai toace și le-ar fi bătut în toată lumea, triumfând, că au scăpat de un virilist din dieta țării, care avea să le facă tâlharilor destule ceasuri amare.

Acum stă treaba cu totul altfel! Dr. Saghin s'a arătat ca un reprezentant vrednic al universității din Cernăuți și totodată ca un român bun. Pe de altă parte Senatul academic, îngăduind rectorului să vorbească românește, cu aceasta a arătat o preveniență, concilianță și un act frumos de colegialitate față de colegii români și totodată și de prietenie față de națiunea românească. Românii de bine vor și să prețuiască acest eveniment după toate consecvențele sale, iar cel ce cutează să bârfească aici, este numai sau colossal de simplu și nesocotit, sau nemărginit de răutăcios, având năzuința să surpe buna înțelegere dintre profesorii români și germani ai universității din Cernăuți.

Eu nu cred, că scribentului dela Wahrheit îi va succede cumva să-și ajungă scopul! Activitatea corpului didactic academic din Cernăuți se dezvoltă în cea mai perfectă armonie. Intre germanii, cari au venit ca profesori încoace din apus, putem număra o mulțime de românofili, cari adese cu greu și cu lacrimi în ochi s'au despărțit de țărișoara noastră și de locuitorii ei băstinași. Una însă este adevărat, că nici unul din ei n'a vărsat lacrimi de dragul pseudodemocrațiilor! Critica acestor profesori filoromâni la adresa pseudodemocrațiilor era de regulă: „*Das sind politische Hochstapler!*” Sărmanii nemți pe atunci încă nu știau că: „*das sind ganz gemeine Gauner!*”. Căci până atunci încă nu erau descoperite tâlhăriile cu lemnele!

Dar încă un moment interesant din articolul considerat aici trebuie să-l amintesc. Scribentul anume aici se arată ca un luptător cald pentru... Jidanii! Ideea națională jidovească îl inspiră într-atât încât el cu însuflețire se întrepune pentru drepturile Caiefelor la universitatea noastră. Foarte bine! Mie-mi e tot una! Dacă jidanii numai decât voesc să se întoarcă la vechiul Ghetto, din care au eșit, aceasta pentru noi creștinii poate să fie numai de folos! Dar de alta mă mir! Cum de „Wahrheit” a lui Chisanovici luptă cu atâta căldură pentru această idee? Oare aceasta nu miroase cumva a „Geschäft”? Pe de o parte se știe bine, că Chisanovici la vremea sa s'a pupat în bot cu jidanul Straucher, ca să fie ales în consiliul comunal; pe de altă parte se știe că banda pseudodemocratică nu face nimic, fără să se gândească la vreun „Geschäft”. Deci dară ce rezultă de aici? Că nici Chisanovici n'a pus fițița sa degeaba la dispoziția jidanilor! Deci ce scop oare să fi urmărit cu prevenința sa? De-odată nu-mi este tocmai clar, dar urma desigur o va arăta.

Alt moment însă îmi vine aici înainte. Posito că jidanii cu ajutorul lui Chisanovici ar birui și atunci universitatea cu caracter german s'ar prefăce într'o universitate cu caracter național jidovesc. Ce va fi apoi pe atunci?

Oare dacă atunci din întâmplare iarăși ar ajunge un român la rectorat — ceea ce nu e de crezut, căci facultatea teologică de sigur va fi înlocuită de o școală de rabbini — oare ar putea și el proprio motu să vorbească românește la vreo serbare universitară din România? Ba, să ierți, el va primi mandatul dela senatul academic național jidovesc să vorbească jidovește și va fi silit să se supue! Sau dacă nu, apoi își va trage consecvențele și va depune oficiul ca rector.

Însă Chisanovici nici aceste nu le știe, și n'are de unde să le știe! Doar în viața sa n'a călcat pragul universității!

Vezi, Tofan, așa o prostie n'ar fi admis în fițița sa, căci el — deși neavând examenele și de aceea fiind condamnat să rămână provisoric pe vecie — totuș mai călcând cele praguri și trepte ale universității, trebuie să știe, că rectorul este numai mandatarul senatului academic și ca atare trebuie să se supună mandantului său. De aceea Tofan s'a ferit să facă o neobișnuită ca Chisanovici și nepuțând alta face s'a mulțumit numai cu aceea, să ignoreze total, că universitatea acum are un rector român și că inaugurarea acestuia va avea loc în 2 decembrie 1911.

Acum la sfârșit mă mai adresez către Magnificența Sa d. rector dr. S. Saghin.

Înainte de toate îl rog, să mă ierte, că am îndrăznit să scriu în această cauză. Asemenea îl rog, să nu-mi ieie în nume de rău, dacă nu mă dau de cunoscut înaintea Magnificenței Sale. Dacă aș fi făcut-o, știu că Magnificența Sa mi-ar fi interzis să scriu, neadmițând ca cineva să-l apere înaintea lumii. Însă eu declar aici, că nicicând nu a fost intenția mea să apăr pe rectorul Saghin! Nu, ci eu doresc numai ca lumea mare să cunoască adevărul!

Știu doară, că mai mare supărare nici nu

i-aș putea face Magnificenței Sale, decât să-i cânt hosanale, fie aceste și binemeritate.

Dar acum fi voiu și dovedi rectorului Saghin, că nu voiesc să apăr persoana, care nu are lipsă de apărare înaintea lumii românilor de bine, ci intenția mea este numai, ca toată lumea de peste hotare să cunoască ce elemente tâlhărești și ticăloase se află în banda — nu tabăra — pseudodemocrațiilor. De aceea somez pe Magnificența Sa în toată puterea cuvântului, *ca imediat să publice deaîntregul cuvântarea dela serbările din Iași dimpreună cu adresa senatului academic!!!*

Magnificența Sa să nu se scuze, că n'ar avea manuscriptul cuvântării. La Iași am văzut manuscriptul în mâna Magnificenței Sale, când la cetit! *Un astfel de manuscript nu se pierde!* De aceea sunt ferm convins, că manuscriptul trebuie să existe undeva, și declar că nu voiu înceta să somez pe Magnificența Sa, până ce nu voiu vede manuscriptul publicat, fie ori și unde.

Bandiții pseudodemocrații sunt deprinși, să umble numai cu măsuri frauduloase pe la lemne, și ei cred că și aici vor putea isbuti ceva înaintea lumii mari aplicând măsuri tâlhărești. Nu, bandă de hoți, nu, ci voi veți trebui să cetiți întreaga cuvântare și veți trebui să mărturisiți, că v'ați bătut joc de o persoană, care stă mult prea sus, decât să-i puteți săruta urmele!

Voi acum v'ați trăit traiul și v'ați mâncat mălaiul. Gândiți mai bine, cum să vă spălați de hoțiile și tâlhăriile voastre înaintea procurorului!

Nu credeți, că numai un singur om cinstit și cu mintea sănătoasă mai crede în cinstea bande de escroci Fl. Lupu, A. cav. de Onciul, Chisanovici și Tofan. Așa cum ați fost prinși la tâlhăriile voastre cu lemnele fondului, așa sunteți acum prinși și la tâlhăriile voastre din presă. Mult nu veți mai îndrăzni să furați pentru voi opinia publică. Slava Domnului, românii de bine și-au creat în Cernăuți un ziar, care vă va bate peste labelle voastre pline de jaf și sânge țărânesc.

Cornelius a Lapido.

Invitare la abonament

În 1 ianuarie v. a. c. se împlinesc anul dela apariția acestui ziar. Cititorii pot să-și facă acum iconă despre chipul, cum am înțeles noi rostul unui ziar politic românesc. Nu voim să fim înșine judecători.

„*Românul*” este organul de publicitate al comitetului național român. Nu reprezintă coterii, nici grupări, nici interese personale. „*Românul*” reprezintă exclusiv interesele partidului național român.

Era o imposibilitate, ca partidul național român să nu-și aibă organul său. Și ar fi un semn de mare slăbiciune a acestui partid, dacă ziarul, care este pus numai în serviciul cauzei naționale a neamului românesc, nu ar afla sprijin la aderenții partidului național.

Nu ne putem plânge de lipsa acestui sprijin. În decursul unui an numărul abonațiilor noștri atinge cifra de trei mii. Numărul acesta însă nu este suficient. Un ziar mare cum este „*Românul*” necesitează sacrificii materiale foarte mari.

Comitetul național a adus sacrificiile acestea în buna nădejde, că ele vor fi spre binele neamului nostru, care la rândul său va veni și dânsul întru sprijinirea tendințelor curate ale comitetului național român.

Redactarea ziarului s'a făcut cu cea mai mare îngrijire.

Voim să fim înțeleși de toți românii din Ungaria și Ardeal și pentru aceea grijim mai ales, ca limba acestui ziar să nu se depărteze prea mult de graiul poporului nostru. Tinta noastră este, ca, afară de politica, „*Românul*” să ofere cititorilor săi distracție nobilă, învățatură în cele economice,

lumina în afacerile sociale și informație despre ceace se petrece în lume.

Cu multă satisfacție sufletească putem constata, că în această grea muncă a noastră am aflat sprijinul multor bărbați și femei distinse din viața noastră publică.

Partea politică a ziarului nostru este condusă și scrisă de bărbați, ca: d. A. D. Xenopol, dr. Iuliu Maniu, dr. Alexandru Vaida-Voevod, dr. Aurel Vlad, Ion Gorun, dr. Victor Bontescu, dr. Ștefan C. Pop, dr. Aurel C. Popovici, Vasile Goldiș, dr. Voicu Nițescu etc.

Ziarul nostru ține coresp. stabili în Budapesta, Viena, București, Cernăuț, Iași, Roma, Londra, Berlin, Paris și are corespondenți în toate centrele românești din patrie.

In partea literară cititorii noștri au putut întâlni numele fruntașilor scriitori români: I. L. Caragiale, Gheorghe Coșbuc, Petru Duțu, Horia Petra-Petrescu, dr. I. Broșu, M. Beza, Al. Cazaban, Dim. Nanu și mulți alții.

Afară de foiletonul zilnic, am înființat o rubrică permanentă pentru literă, științe și arte, la care colaborează mai mulți distinși bărbați literați și de științe (I. Corbu, V. Gilu, dr. Al. Bogdan ș. a.). Dăm apoi regulat și nuvele mai mari și romane, iar dela 1 ianuarie v. se va publica celebrul roman Suflete moarte de Gogol.

Am dat o îngrijire deosebită părții economice, care este condusă de bărbați specialiști. (G. Todică, V. Madgearu, Const. Băila și alții).

La Cronica feminină colaborează dame de înaltă cultură literară („Românca”, „O mamă”, Neli Cornea, Aurelia Pop etc).

Am deschis apoi în numărul nostru de duminică o rubrică permanentă de șach, care este asemenea condusă de specialiști.

Ne vom nizuți, ca „Românul” să ajungă în o asemenea perfecțiune, ca să suplinească ori-ce ziar străin și să se poată încuibă în toate casele românești prin însăși valoarea sa.

In scopul acesta cerem acum la începutul anului al doilea sprijinul publicului românesc și rugăm pe toți adherenții sinceri ai partidului național român să aboneze „Românul”.

Abonamentul este:

Pe un an . . . 28.— cor,
Pe ½ de an . . . 14.— ”
Pe 3 luni . . . 7.— ”
Pe 1 lună . . . 2.40 cor.

Pentru România:

pe 1 an . . . 40 franci
pe ½ an . . . 20 ”

Abonamentele, inseratele și toate scrisorile referitoare la administrarea ziarului se vor adresa Administrației „Românul” — Arad (str. Zrinyi nr. 1/a), iar scrisorile referitoare la partea redacțională se vor trimite: Redacției ziarului „Românul” — Arad (str. Zrinyi nr. 1/a).

Rugăm pe toți adherenții partidului național român, să inziste, ca toate casele, restaurantele și cafenelele, cercetate de dâșii, să aboneze ziarul „Românul”.

Redacția și administrația
ziarului „Românul”.

Litere – Arte – Științe

TU EȘTI FRUNTAȘ.

Liber după Vlahuță.

*Ei vreau osana și șefie,
Iar dacă-o vor tu le-o îmbie!
Nu te ntreba de-i vrea poporul
Ori că'n curând i-o compromite
Chiar Șeful lor... „mântuitorul”
Tu ești fruntaș — înghite.*

*De te bîrfesc, de te sfâșie
Toți bocii — haid — ce-mi pasă mie,
Zimbînd tu rîmile-ți ascunde
Iar lor bezele le trimite
Cui te lovește nu-i răspunde,
Tu ești fruntaș — înghite.*

*Iar de te-or înhăța „amicii”
Lichenzii toți și toți Șoricii
Și când te-or împoșca poltronii
Lovindu-te cu-a lor copite
Ori murdărindu-ți pantalonii,
Tu ești fruntaș — înghite.*

*Iar dacă cu a lor prostie
Intr'un acces de nebunie
Te-or prăbuși — tu fă-le locul
Și-o rugă domnului trimite
C'atât ți-a hărăzit norocul,
Doar ești fruntaș — și nglite.*

Oprea Ciucurel.

Scrisori

— Din unghurește —

Trad. de Roza Covrig

I.

Domnule! Nici odată n'am crezut, că în viața mea îți voi mai scrie. Când am fost despărțiti prin lege, credeam că romanul meu, care — după închipuirea mea — s'a început într'un rai și s'a scufundat în mocirlă, e sfârșit pentru totdeauna.

M'am năzuit din toate puterile, ca prin zidul ce ne desparte, să nu poată trece nici o rază de amintire, din întâmplarea care atunci mi-a turburat sufletul atât de mult, încât ai mei se temeau, că-mi voi pierde mintea. Sufletul meu armonios, care până atunci a cunoscut numai frumsețile vieții, — nici nu voia să știe, — că există păcate și minciuni.

Mai târziu apoi, din bunăvoința d-tale le-am cunoscut.

Natural, că în prima desiluzie m'am gândit la refugiu. Ți-am părăsit casa în momentul acela, când dovedea cea mai nedubioasă a trădării d-tale — scrisoarea ei — mi-a ajuns în mână. Ți-am părăsit casa cu gândul, ca nici odată să nu mă mai întorc în ea. Scrisorile ți-le-am trimis înapoi nedesfăcute și cei mai mari inimiți li credeam pe acei prieteni, cari voiau să mă împace cu d-ta. A trecut de atunci opt ani.

Gabriella noastră era de șapte ani. Destul de deșteaptă și fiindcă mie nu-mi place minciuna, când m'a întrebat copila întâia oară, când ne ducem acasă, fără șovăire i-am răspuns: nici odată!

— De ce? — mă întrebă copila speriată.

Ce să-i fi răspuns? Mi-am întors capul și am tăcut...

Și minunea minunilor! Nici odată n'a mai fost vorbă între noi despre asta. Gabriella n'a mai amintit pe tatăl său și nici eu n'am mai cutezat să-i turbur pacea sufletească.

Așa apoi, numai dela creșcătoarea ei am putut ști, că în secret mereu îți scria epistole.

Că d-ta i-ai răspuns ei, n'o pot ști, pentru că în casa mea n'au cutezat să aducă scrisori adresate de mîna d-tale, dar cred, că totuși o oare care legătură a trebuit să aveți.

În intervalul acesta apoi Gabriella a crescut, s'a desvoltat o fată frumoasă cu suflet blând și nevinovat. Pe mine mă iubește sincer. Mă temeam că se va ivi un punct întunecat, care o va înstrăina de mine, dar teama aceasta mi-a fost nebazată. De multeori îmi stoarce lacrimi din ochi,

cînd mă îmbrățișează și c'o adorare negrăită mă privește adînc și mai mult. Atunci aș voi să întreb ceva dela ea, dar... nu cutez.

Dar să revin la obiect. Repet încă odată, că nicicînd n'am crezut, că îți voi mai scrie. Sunt însă în viață împrejurări, cari te silesc să-ți calci ambițiunea. O împrejurare destul de penibilă îmi dă și mie acum peana în mână.

Ieri seara Gabriella a fost la teatru cu familia unei prietene de a mele. Și acolo s'a întâmplat, că Gabriella te-a văzut pe d-ta într'o lojă. Nu știu cum te-a putut recunoaște îndată. Opt ani e un timp destul de lung și ea era doar numai o copilă atunci. Se poate însă, ca d-ta din când în când să-i fi trimis portrete și ea te avea mereu înaintea ochilor sufletești. Destul atîta, că îndată te-a cunoscut și întâlnirea asta neașteptată a sguduit-o grozav. Prietena mea a voit numai decît s'o conducă acasă, dar Gabriella s'a opus energic. Ea voia să te vadă bine! Poate să și vorbească cu d-ta. Te aștepta să vii în loja lor și în așteptarea ei agitată, meru te urmărea cu privirea. D-ta însă nu erai singur. Aveai în lojă pe — conducătoarea casei. O persoană văpsită, care cu pălăria ei mare și plină de pene, a atras atențiunea tuturor.

De altfel lucrurile acestea nu mă privesc. Dar Gabriella... Ea a întrebat, că cine a fost femeia aceea, care ședea lângă tatăl ei. Și făcînd întrebară aceasta, a devenit palidă ca o moartă. Vezi bine, că numai c'o minciună binegîndită i-au putut răspunde. Că ea o fi crezut-o? N'aș putea zice. Mă tem că pacea ei sufletească e tulburată acum de tot. Și tocmai de aceea, dacă se poate, depărtează-te din apropierea noastră! Doar lumea e atîta de mare. De ce trebuie să fi chiar aici, unde întîlnirile penibile n'ar mai avea sfârșit. Doar și pîn'acum ai trăit departe de noi. Nu știu ce capricii te-au adus aici. E adevărat, că fiecare acolo poate trăi, unde-i place, și eu nu-ți pot dispune să pleci, dar cred, că ruga totuș te pot!...

Uite, Gabriella azi mîne e fată mare. Incepe să priceapă, să vadă. S'au crezi că e frumos, ca cel dintîi lucru pe care îl va vedea să fie o femeie văpsită în apropierea tatălui său?

Asta-i ce m'a îndemnat să-ți scriu.

Celelalte le las în voia d-tale.

Clara Osvath.

II.

Telegramă d-nei Clara Osvath.

Voi rămînea aici, dar femeia aceea nu mai e în casa mea.

Colcer.

III.

Scrisoarea lui Colcer către Gabriella.

Iubita mea copilă! De când trăiesc aici, în apropierea ta, n'am un moment liniștit. În seara trecută te-am văzut la teatru și de atunci meru aș vrea să te văd și să fiu cu tine. Căci sunt doar tatăl tău și te iubesc atîta de mult!

De când erai de șapte ani, acum te-am văzut prima oară. Și minune cât de mult seameni la mama ta. Numai ochii. Parcă ți-ar fi mai mari și mai întunecați. Adecă, ce și vorbesc! Cum să-i fi văzut eu bine, dela o distanță așa de mare! Visez numai de ei — da, visez în fiecare noapte. Și nu pot fi liniștit, pînă nu-i văd odată ziua, din apropiere ca să mă pot convinge dacă am dreptate s'au ba? De aceia, la tot cazul trebuie să ne întîlnim. Mîne după prînz, voi veni după tine cu automobilul. La capătul stradei te voi aștepta. Tu să vii pînă acolo neobservată de nimeni. Fii precaută. Eu apoi frumos te voi răpi. Vom sbura nu alta! Așa-i că va fi bine?

Te aștept, cu cea mai fierbinte iubire părintească, al tău tată.

IV.

Domnule! Așa se vede că soartea s'a îngrijit de mine, să am mereu noi surprinderi. Eri după prînz, mi s'a dus fetița la plimbare. Într'asta încă n'a fost nimic deosebit. Merge ea și de alte ori, aprcape în fiecare zi. Dar mi-a fost suspectă neliniștea ei nervoasă și m'a sărutat mai cu foc

no; era ceva teribil, era îngrozitor. Nu numai că nu mi-am putut petrece o clipă cum se cade, dar n'am fost în stare să închid o noapte întreagă ochii de urletele infernale ale mulțimii extraordinar de sgomotoase, de pușcături, de țipete, de ragete și mugete. Și asta era acum doi ani. Dar dacă vom reciti descrierea pe care o face Goethe, a carnavalului roman, o să rămănem mai mirați. Așa ceva e posibil, se înțelege numai în Italia, sub cerul ei și cu oamenii ei! Și la Berlin intervenția poliției a scăzut mult! Cele două până la trei sute de arestări, ce se fac mai cu seamă pentru violarea strânică a ordinii morale, dispar în fața celor trei milioane de locuitori pe cari îi posedă Berlinul. E la mintea omului, că vieța ce zbucesc spumantă din inimile dornice de petrecere, se revărsă uneori și peste marginile cupei de veselie.

Afară de asta, exagerările de odinioară, pe cari obicinuesc oamenii să le numească cu un termen colectiv de „alte gute zeiten“, au intrat în anumite limite. Petrecerea ține de seara până dimineața. Dar au fost timpuri, când berlinezul își începea cheful deja cu revărsatul de zori a ultimei zi a anului. Ziua întreagă era umplută cu joc și danț, cu mâncare și băutură, cu deghizări și mas-carade, cu producții muzicale cari făceau apel de obicei mai mult la sgomot decât la armonie, iar noaptea se făceau tot felul de năzdrăvănii. O parte însemnată a nopții de anul nou, era închinată pușcăturilor, cari din cauza diferitelor accidente periculoase, au fost apoi casate. Impotriva acelor însă, cari nu puteau abziice în nici un chip de aceste străbune obiceiuri, ce-i drept se aplica uneori chiar scoaterea la iveală din buzunar a revolverului din partea poliției sau o pedeapsă în bani de 50 de taleri, sau în cazul cel mai rău 6 luni de temniță de cetate, împreună cu muncă silnică. Dacă se întâmpla cumva, ca prin pușcătură să se nască vre-un foc sau să se omoare vre-o persoană, cel culpabil era pedepsit foarte riguros. Astfel se vede că berlinezul, nici chiar în timpurile mai vechi, nu era tocmai așa de inofensiv, cum le-ar plăcea însă unora să creadă.

O legendă interesantă, ce pare a se fi uitat în timpurile în cari trăim, spunea că în clipa când orologiul bătea douăsprezece, principele regent își părăsea palatul său unde își avea reședința, pentru a face în decurs de o oră inspecția orașului, pentru a observa schimbările și progresele ce s'au realizat în decursul unui an și pentru ași putea forma o opinie justă despre toate. Cum se va fi născut legenda asta nu se poate spune cu siguranță. Se poate ușor crede, că vre-unul oarecare amestecat de „punch“, bătând străzile largi ale Berlinului și amestându-și și mai teribil creerii în drum cătră casă cu alte câteva băuturi, fabricații de anul nou va fi văzut vre-un polițist călare, pe care de teamă l-a ținut apoi de principele domnitor, împodobindu-și astfel vedeniile, cu cele mai stranii amănunte. Hipoteza asta ar putea avea o oarecare valoare, dacă nu se va fi întâmplat cumva, ca legenda despre prinț să se fi format deja înainte de ce Berlinul, ar fi avut poliție equestră. Legenda e însă mai veche decât așa zisii „Comthure“, cum se numeau în primii ani, când au fost introduși, polițistii călări. Apoi se știe cum mai de mult s'a năzuit ca legenda amintită să rămână vie în inima cetățenilor Berlinului pentru totdeauna.

Un poet cu numele Friedrich Förster, obicinua să scrie la fiecare Silvestru, câte-o poezie în versuri schioape, în care descria peregrinajul nocturn al prințului, și îi pune în gură o mulțime de observări și spirite, la adresa celor văzute. Astfel s'a perpetuat mult timp maniera asta de a se zeflemiza cu ocazia anului nou, pe cel îngropat în vecinicie.

Și azi se face tot așa; dar cui ce-i pasă și pe cine-l interesează?

Astfel am serbat ieri și am întâmpinat sosirea anului nou. El a venit la Berlin cu ploaie și cu câțiva fulgi rari de omăt, pe pleoape. Un an trist, rigid. Berlinul l-a întâmpinat însă vesel, ca de obicei; poliția și-a făcut asemenea arestările ei obicinuite; „punch“-ul s'a beut cu tihnă; tineri au dansat făcându-și unii altora cadouri: flori imortale; bețivii pe strade cădeau destui... iar undeva în alt colț al orașului, înveninat de beutura unui inconștient, vânat, tremurând, întinzând brațele după ajutor, răcnind și gemând, se sfârșia ca într'un atelier al morții, în azilul de noapte, dintre cei 70 de nenorociți al 71-lea, isgonit și vitreg fiu al sortii... Cât de curios! Gândul asta nu m'a lăsat să-mi beau și eu liniștit obicinuitul „punch“, M'am ridicat tulburat dela masă, mi-am luat blana și-am

ieșit pe stradă. Ploaia îmi lovia pălăria, apoi apa adunată se prelingea pe bordurile ei în jos ca niște picături mari de lacrimi, ale unuia ce plângea singur pe un mort! Ploaia plângea... iar în azilul de noapte muria un om înveninat!

Coresp.

Din camera otomană

Modificarea constituției turcești. — Atacurile contra comitetului „Uniune și Progres“. — Svon despre demisia lui Said-pașa. — Marele vizir cedează în chestia constituției.

Camera turcească a continuat zilele acestea discuțiunea asupra modificării art. 35 din constituție, relativ la acordarea dreptului de dizolvare a parlamentului sultanului, drept pe care sultanul nu-l avea până acum și pe care actualul guvern vrea să-l introducă în constituție, cu sprijinul comitetului „Uniune și Progres“. Se știe, că acest proiect întâmpină o serioasă rezistență din partea opoziției din cameră, și că în legătură cu aceasta s'au și răspândit svonuri alarmante despre izbucnirea unei contrarevoluții în Turcia, a cărei primă victimă ar fi fost chiar unul din membri guvernului, generalul Mahmud Sefket.

Iată telegramele ce au sosit în legătură cu aceste chestiuni.

Constantinopol. — Camera a continuat discuțiunea asupra articolului 35, în prezența miniștrilor, afară de marele vizir, care a lipsit fiind indispus.

Dintre oratori, deputatul grec *Bussios* a rostit o remarcabilă cuvântare făcând procesul comitetului „Uniune și Progres“, pe care l-a acuzat, că a deschis chestia modificării articolului 35 numai pentru a se putea menține la putere. Prin urmare, răspunderea crizei actuale cade întreagă asupra comitetului. Oratorul a acuzat partidul unionist, că vrea să provoace în opinia publică bănuiele împotriva suveranului. A spus, că e ilegală procedura ce s'a urmat în scopul dizolvării. Membrii opoziției nu sunt contra prerogativelor suveranului, a adăugat dânsul. Ei văd însă că scopul urmărit e dizolvarea camerei și nu vor să lase la putere un cabinet, care se sprijină pe un partid fără majoritate.

A încheiat sfātuind partidul unionist să se retragă dela putere și atacând pe marele vizir, căruia i-a reproșat, că seamănă discordia și că n'a făcut nimic pentru folosul real al țării.

Constantinopol. — „*Jeni Gazetta*“ semnalează svonul despre iminenta retragere a lui Said-pașa, pentru motive de sănătate. În acest caz mare vizir ar fi fostul ministru Nedjedin; după alte svonuri succesul ar fi Hilmi-pașa sau ambasadorul la Londra.

Viena. — „*Neue Freie Presse*“ află din cercurile parlamentare turcești, că marele vizir va ceda în chestia modificării constituției, și, cu toată împotrivirea partidului comitetului june-turc, va câștiga opoziția pentru un vot de încredere prin unele modificări aduse proiectului de revizuire.

Aceste modificări se vor face în urma dorinței exprese a sultanului, care a declarat marelui vizir, că el are, și fără lege, încredere, că națiunea nu se va atinge de prerogativele sale.

A apărut:

„ȘTII ROMĂNEȘTE?“

de Ion Gorun.

Acest volum, foarte folositor tuturor, costă 1 cor. 35 fil. La comanda dela 5 exemplare în sus se va socoti numai 1 cor. de exemplar; librărilor se trimite și în comision. Cererile să se adreseze autorului, București, Calea Victoriei 107.

Războiul italo-turc

Adevăratul motiv al războiului.

Berlin. — Din Roma se anunță că ziarul „*Avanti*“ publică știri senzaționale asupra motivului adevărat al războiului dintre Italia și Turcia. „*Banca di Roma*“ avusese în Tripolitania mari întinderi de pământ și voia să vândă o parte din aceste terenuri unei societăți germane. Când însă Anglia află despre această intențiune, ea declară, prin reprezentantul său, la Roma, că Anglia nu poate tolera sub nici un cuvânt ca Germania să se stabilească la marea Mediterană. Italia să procedeze deci neîntârziat la cucerirea Tripolisului, căci în caz contrar Anglia însăși ar trebui să procedeze la ocuparea Tripolisului.

Tripolitani osândiți la moarte grațiați de regele Italiei.

Roma. — Pentru întâia oară dela anexarea Tripolisului, regele Italiei a făcut uz de dreptul său de grație. El a grațiat pe un ovreu din Tripolis, care fusese osândit la moarte, pentru că soldații italieni îl surprinsă cu armele în mână trăgând focuri asupra trupelor italiene.

Unui mare număr de arabi i-s'au redus în mod simțitor pedepsele cu închisoarea.

Inspre pacea italo-turcă.

Ziarele din Turcia comentează circulara marelui vizir Kuciuc Said pașa, adresată tuturor valiilor prin care-i anunță că în curând guvernul va încheia o pace demnă cu Italia și-i invită să păstreze ordinea și să trateze cu bunăvoință populația creștină care se bucură de aceleași drepturi ca și musulmanii. Circulara a făcut o bună impresie dat fiind că o continuare a războiului ar fi putut cu timpul să dea naștere la complicațiuni cu mult mai grave în Europa.

După declarațiile contelui de Aehrenthal care cu tot tonul său conciliant nu a disimulat că conflictul italo-turc ar putea crea o situație dificilă Austriei care la eventuale ciocniri în Europa ar fi nevoită să-și spuie cuvântul pentru apărarea intereselor sale adriatice, această speranță de pace este cât se poate de binevenită spre a provoca o discordare a opiniunii publice prea îngrijorate.

Provocările Muntenegrului.

Constantinopol. — Știri oficiale din Cetinje spun că Muntenegrul, folosindu-se de situația actuală din Turcia, a început să atâte pe malisori, declarându-se gata, pe de altă parte, să-i acopere cu protecția sa.

Aceste uneltiri ale Muntenegrului pricinuesc multă neliniște în cercurile oficiale de aci.

Pierderile totale ale italienilor în război.

Roma. — Un raport oficial arată că pierderile totale ale italienilor în războiul tripolitan au fost până acum de 5000 oameni, dintre cari majoritatea fiind numai ușor răniți, 1800 au murit sau au fost scoși din luptă pentru un timp îndelungat.

Încercarea de sinucidere a unui ofițer turc.

Turin. — După o știre a ziarului „*Stampa*“, un ofițer superior turc a intrat într'un tripou din Epsa și a pierdut acolo peste un milion de franci, cari erau destinați pentru lagărul turcesc din Tripolis.

Ofițerul a încercat atunci să se sinucidă; el nu reuși însă de cât să se rănească ușor.

INFORMAȚIUNI

Arad, 11 ianuarie n. 1912

Mersul vremii

Institutul meteorologic anunță vreme mai mult uscată și frig.

Prognostic telegrafic: vreme uscată, frig.
Temperatura la amiază a fost de — 2'4.

Bursa de cereale din Budapesta

(După 50 kgr.)

Grâu pe aprilie	Cor.	11'71
" " maiu	"	11'58
" " octomvrie	"	10'88
Secară pe aprilie	"	10'17
" " octomvrie	"	8'99
Cucuruz pe maiu	"	4'55
Cucuruz pe iulie	"	8'57
Ovăș pe aprilie	"	9'67
" " octomvrie	"	8'40

Noul nostru roman. La 1 ianuarie 1912 rom începe să publicăm în foaia ziarului nostru vestitul roman al marelui scriitor rus Nicolae Gogol, „Suflete moarte”. Această măreață operă a literaturii universale ne dă o icoană vie din viața nobilimei ruse. Numele autorului lui Tarass Bulba e credem o garanță suficientă pentru ca orice cetitor al „Românului” să se simtă îndemnat a urmări zilnic foaia noastră.

Traducerea se va face — pentru prima dată în românește, și într-o frumoasă românească — de unul din tinerții noștri scriitori.

Rectificare. In articolul prim al d-lui dr. Al. Vaida, publicat în numărul 282 din 24 decembrie s'au strecurat câteva greșeli. Să se citească deci în locul 6 coloana III „Credea poate că d-sa va ști face” în loc de „... că d-sa nu știe face” — iar în rândul 14 numărul de jos în aceeași coloană, „tot nu va putea admite ca” în loc de „tot nu va putea ca...”

— Ziarul „Românul” se află de vânzare în București la Mihail Vlad proprietarul chioșcului de cărți și ziare, — Călea Grivița.

Comunicarea d-lui Xenopol la Academia din Paris. Ziarul francez „Temps” scrie despre ultima ședință a Academiei de știință din Paris.

„După instalația d-lui M. Louis Renouet la fotoliul prezidențial a d-lui Faguet la cel de vice-prezident, d. Xenopol, corespondent al Academiei, a dat citire unei comunicații asupra postulatului psihologic”.

„D. Boutroux a luat apoi cuvântul asupra aceluiaș subiect felicitând viu pe d. Xenopol”.

Pentru împărțirea darurilor noastre de Anul nou. Spre a putea împărți săracilor știutori de carte din ținuturile noastre rămase în întinerie (Bihorul, Maramureșul, Sătmarul și săcuimea) abonamentele rezultate din darul de Anul nou al „Poporului Român” rugăm stăruitor pe preoții și învățătorii noștri din aceste ținuturi să ne dea informațiile tribuitoare. Cerem deci, sub semnăturile d-lor ori a oricărui doi intelectuali să ni-se arate nume și adrese de săteni săraci din comunele necercetate până acum de ziare românești — ale ținuturilor de mai sus.

Logodne. D-șoara Paulina Precup (Corbu) și d. Gavril Grama, administratorul moșiei Greci-Olt, România, logodiți.

— D-șoara, *Reginuta Roman* (Minthiul-Gherlei) și d. *Simeon Popa*, (Măhaciu) logodiți.
Sincere felicitări.

Populația Bucovinei. — Iată după cifrele recensământului din 1910, cum se compune populația Bucovinei: Români 273,254 (229,019), ruteni 305,101 (287,789 în 1900) nemți și ovrei 168,854 (159,436 în 1900) nemți fără ovrei 65,953 (63,336 în 1910) evrei 102,919 (96,150 în 1900) poloni 36,205 (26,857 în 1900), cehi, moravi, slovaci 1005 (590 în 1900) și unguri 10,391 (3,516 în 1900).

Pentru d. Ioan Grămadă, can. de prof. Iau la cunoștință declarația d-tale că la jubileul „Românului june” din Viena nu se va cânta „O, alte Burschenherzlichkeit”.

D-ta scrii: „Nu! Nu vom cânta cântece germane!” Eu răspund cu o întrebare și cu o constatare: „Nu? Atunci nu veți cânta!”

D-ta susții: „Spiritul național al studenților noștri de azi se deosebește de cel al generației dela 1896”. (Nr. 282 „Românul”, pag. 10, coloana 1, alineat 1.) D-ta, care scrii istoricul societății, va trebui să motivezi lucrul acesta în volumul, pe care-l aștept cu interes, căci și eu am fost doar secretarul și președintele societății iubite, al cărei membru emeritat am avut onoarea să fiu ales. Am fost în Viena la „R. J.”, ceva mai târziu decât în a. 1896, încât n'am cunoscut generația dela 1896 și n'am putința să răsfoiesc nici rapoartele generale ale anului aceluia, aici, de unde scriu acuma, fiind departe de Viena.

Te rog să crezi că articolul meu a voit să facă propagandă românească cinstită pentru societatea studentescă, de care mă leagă multe amintiri frumoase. Mai trebuie să te asigur de sentimentele mele?

Clara pacta....

Cu stimă, al d-tale

Dr. Horia Petra-Petrescu, publicist.

Să le fie de bine! Consiliul comunal al Clujului, unde trăiesc atâtea mii de români, a hotărît că banii comunei să-i depună numai la băncile jidovești — ungurești nici nu sunt — dar nu și la Economul vrednică și binefăcătoare noastră bancă românească, pentru că e... românească!

Exportul României în anul 1910. O statistică întocmită de ministrul de finanțe cu privire la exportul României, ne arată că în anul 1910, s'au exportat mărfuri în cantitate de 4488629 tone valorificându-se la 603 milioane 660.797 lei.

Față de anul 1909 exportul a crescut cu 1,191.375 tone la cantități și cu 138 milioane 594,178 lei la valori.

Din desp. Marghita al Asociațiunii. Intelectualii români din Marghita și împrejurime au decis, să răscumpere felicitările de Anul-Nou în favorul desp. Marghita al Asociațiunii, cu scopul să se aboneze gazete populare pentru toate comunele aparținând are lui.

Până acum au contribuit spre acest scop următorii domni: Dr. Aurel Nichita, avocat 30 cor.; dr. Iuliu Chiș, adv. 20 cor.; dr. Dionisie Stoica, dir. de bancă 15 cor.; Coriolan Manu, capelan, Abram, 10 cor. și Alimpiu Simoc, geometru 2 coroane.

Toate contribuțiile sunt a se trimite la adresa „Luncaneii”, inst. financiar în Marghita.

O importantă descoperire medicală. Medicul șef al unui spital din Filadelfia a întrebuintat cu succes învelișul alb al oului pentru refacerea epidermei distruse pe urma rănilor provenite din arsuri. El constată că celulele membranei oului se înmulțesc atât de repede și leagă așa de repede bordurile cicatricelor încât pielea distrusă de arsură e înlocuită pe deplin.

Petreckeri. Tincrimca română din Sebeș și jur, invită la balul, care-l va aranja sâmbătă, 7/20 ianuarie 1912 (ziua de sf. Ioan), în sala cea mare dela hotelul la „Leul de aur” în Sebeșul-sășesc. Inceputul la 8 ore seara. Ar fi de dorit, ca damele să se prezinte, într-o cât se poate, în costum național. Venitul e destinat pentru fondul „Casei naționale” din Sebeș.

„Reuniunea de ceteră și cântări” din Coștei, aranjază concert urmat de teatru în seara Anului-nou, duminică la 1/14 ianuarie 1912, în sala mare a „Casei naționale” din Coștei.

Un tratat secret între Germania și Rusia. Ziarul „Secolo” din Milano pri-

mește din Berlin o telegramă, în care se spune, că între Germania și Rusia există un tratat secret pentru sprijin reciproc în anumite cazuri.

Contele Aehrenthal a aflat abia astă-vară de existența acestui tratat, și aceasta e cauza pentru care a păstrat o atitudine atât de rezervată în chestia Marocului, atitudine, prin care a intrat în disgrația împăratului Wilhelm și și-a atras dușmănia presei germane.

Caut (ca absolvent al școlii comerciale sup. gr.-or. române din Brașov) un loc pentru ocuparea unui post vacant de practicant la vre-un institut de credit românesc. Am deja praxă de două luni dela bancă ungurească. Intrarea în post la 15 ianuarie, eventual la 1 februarie st. n. Adresa la administrația foii.

x Vei economisi bani mulți dacă cumperi cadouri de Anul-nou dela orologierul și bijutierul Hirsch Jenő din colțul stradelor Forray și Rákoczi. Aci ți să dă ocaziune să cumperi un gherdan cu medalion din aur veritabil cu 19 cor., un inel de aur cu 4 cor., 50 fil., și o păreche de cercei de aur numai cu 3 cor.

x La firma Kerpel Izsó din Arad, să împrumută cărți de cetit, (să dau și în provincie) pentru 60 de volume să plătește pe lună 1 cor. 40. Pentru 180 de note de pian plătește pe lună 2 cor. 40.

x Grăbiți și cumpărați dela Korányi în piața Libertății, ghete, pălării și alți articoli de modă pe lângă prețuri enorm de ieftine, cari se vor vinde numai scurt timp.

x Articoli de tombolă și pentru cadouri, în alegere uriașă, se află pe lângă prețurile cele mai ieftine la Fischer Simon Nagy Aruháza, Arad, Szabadság-tér No. 12.

Bibliografie

—x—

— Revista „Ramuri”, nr. 1, anul al 7-lea, cu următorul sumar: N. Iorga: Câteva rânduri de răspuns. St. O. Iosif: Unui tânăr (poezie). C. Ș. Făgețel: După șase ani. D. N. Ciotori: Un vis. Victor Eftimiu: „Rapsozii” — apoteoză într'un act. D. Tomescu: Societatea Scriitorilor Români. G. Rannetti: Cântărețul desprețuit (fabulă). I. U. Soricu: Noapte sfântă (poezie). Caton Theodorian: Expozițiile de pictură — N. Dărăscu. Oreste: In noaptea Crăciunului (poezie). L. Rebreanu: Novelli. Cronica: Revista „Ramuri”, „Flacăra”, D. Tartarin Lovinescu, „Viața Românească”, „Scenete și Fantezii”, „Luceafărul”, „Tribuna și Românul”, „Apărarea Națională”. Bibliografii. Lista de subscripție pentru „Ioan Adam”.

— „Albina” revistă enciclopedică populară Sumarul: P. Dulfu, Maica Domnului, legendă. (Cu o ilustrație originală). V. P., Cuvântare pentru ziua nașterii Domnului, Serbarea Crăciunului, M. Tinayre, (trad. C. Pop. Tașcă), Acel ce a văzut Steaua. (Cu 2 ilustrații). Moș Crăciun în Alsacia. (Cu ilustrație). Sofia Nădejde, Prucelel de Crăciun. G., Scrisori de-ale copiilor către Moș Crăciun. J. Lemaitre, (trad. Dela Carod), (2 ilustrații de pe tablouri ale pictorului N. Grigorescu). Al. Popescu Dragna, Predică la ziua de 1 ianuarie. Cr. N. Tapu, Colindul cu sorcova. I. Dragoslav, Sf. Vasile (Cu 3 ilustrații originale). A. Pavel, Scrisoare către redacție. Din ziare și reviste: Fabulă arabă. — Tatăl și copilul. Cronica: Cronica parlamentară. — Cronica săptămânii. Pentru Copii: Ghicitoare: Unde e Moș Crăciun? (Ilustrație). Nenea Radu, Darurile lui Moș Crăciun. (Cu 8 ilustrații). Muzică: Gr. Teodosiu, Colindă religioasă. Activitatea Socială a preoților și învățătorilor. P., Cuvântare populară pentru ziua anului nou. Chestiuni pentru conferințele lunare ale corpului didactic: I., Mila, recunoștința, respectul. Conferințele pastorale ale preoților din județul Mehedinți. Gr. Pănoiu, Memoriu asupra călătoriei sale.

Redactor responsabil: Atanasiu Hălmăgian.

REGATUL ROMÂNIEI

ARSENALUL DE CONSTRUCȚII

9251/10 Decembrie 1911.

Publicațiune.

Se aduce la cunoștința amatorilor că în ziua de **17 Ianuarie 1912, orele 9 dimineața**, se va ține licitație publică în localul acestui stabiliment, pentru aprovizionarea cu următoarele serii de materiale:

SERIA I-a.

328040 kgr. bare de oțel pentru șrapnele și obuze diferite dimensiuni.

55 kgr. sârmă de oțel de 2 mm și

50 „ bande de oțel albit de 20 x 1 mm.

SERIA II-a.

58530 kgr. drugi de alamă presabilă numită „Delta” diferite dimensiuni.

SERIA III-a.

771 kgr. sârmă de alamă diferite dimensiuni.

SERIA IV-a.

1104 kgr. tablă și bande de alamă diferite dimensiuni.

20 kgr. sârmă de pakfong.

SERIA V-a.

7695 kgr. țevi de alamă diferite dimensiuni.

SERIA VI-a.

5480 kgr. țevă și brăuri de aramă.

SERIA VII-a.

92000 kgr. plumb în blocuri pentru gloanțe.

1000 „ bande de plumb diferite dimensiuni.

15800 „ antimoniu.

SERIA VIII.

12700 kgr. colofoniu.

Doritorii de a lua parte la licitație pot vedea condițiunile caetului de sarcine și cere orice informațiuni, la Arsenalul de Construcții în fiecare zi de lucru, între orele 9 și 11 dimineața.

Licitatia se va ține în conformitate cu art. 72—83 din legea contabilității publice, cu oferte închise și sigilate, având pe plic mențiunea: *Ofertă pentru seria...*, și însoțite de o garanție provizorie de 10% din valoarea ofertei în recepisa Casei de Depuneri și Consemnațiuni, fără de care oferta se va considera ca nulă și neavenită.

Se vor considera ca nule și neavenite ofertele ce ar fi trimise prin poștă, sau care vor fi depuse de persoane ce nu vor poseda procură în regulă, conform caetului de sarcine, din partea fabricelor sau caselor ce reprezintă, precum și ofertele ce ar conține alte condițiuni decât acele prevăzute în caetul de sarcine.

Supraoferte nu se primesc, conform art. 78 din legea contabilității publice și art. 11 din caetul de sarcine.

Ofertele, având prețul unitar și total pentru fiecare fel de material în parte, se vor scoți franco de orice spese la magazia de recepție a Arsenalului, *fără vamă*.

SERIA IX-a.

66 metri cubi scânduri de brad de diferite dimensiuni.

Doritorii de a lua parte la licitație, pei vedea condițiunile caetului de sarcine și cei orice informațiuni, la Arsenalul de Construcții în fiecare zi de lucru între orele 9 și 11 dimineața.

Licitatia se va ține în conformitate cu art. 72—83 din legea contabilității publice, cu oferte închise și sigilate, având pe plic mențiunea: *ofertă pentru seria...*, și însoțite de o garanție provizorie de 10% din valoarea oferită în recepisa casei de Depuneri și Consemnațiuni fără de care oferta se va considera ca nulă și neavenită.

Se vor considera ca nule și neavenite ofertele ce ar fi trimise prin poștă, sau care vor fi depuse de persoane ce nu vor poseda procură, în regulă, conform caetului de sarcine, din partea fabricelor sau caselor ce reprezintă, precum și ofertele ce ar conține alte condițiuni decât acele prevăzute în caetul de sarcine.

Supraoferte nu se primesc, conform art. 78 din legea contabilității publice și art. 11 din caetul de sarcine.

Ofertele, având prețul unitar și total pentru fiecare fel de material în parte, se vor scoți franco de orice spese la magazia de recepție a Arsenalului.

Ofertele vor fi făcute pentru fiecare serie aparte.

Garanțiile și sumele de bani ce concurenții au de primit dela Direcția Arsenalului pentru alte furnituri nu pot fi afectate drept garanție la această licitație.

Directorul Arsenalului

Lt. Colonel: **Solia.**

Nouă cofetărie în Arad.

Am onoare a aduce la cunoștința onor. public din Arad și jur, că mi-am deschis în **Str. Forray, (gróf Hunyady Palota)** o cofetărie aranjată conform cerințelor moderne. Pregătesc pentru serbări ocazionale: **inghiețate, parfouri, torte** etc. Execut orice comandă, ce să ține de această bransă pe lângă prețurile cele mai moderate.

Am permanent prăjituri proaspete, precum și bomboane pregătite de mine însumi.

Rugând binevoitorul sprijin al onorat. public, semnez:
Cu profundă stimă:

SZÉKELY SÁNDOR junior.

REGATUL ROMÂNIEI

ARSENALUL DE CONSTRUCȚII

9252/10 Decembrie 1911.

Publicațiune.

Se aduce la cunoștința amatorilor că în ziua de **19 Ianuarie 1912, orele 9 dimineața**, se va ține licitație în localul acestui stabiliment, pentru aprovizionarea cu următoarele serii de materiale.

SERIA I-a.

286 buc. convețe de cânepă de câte 20 metri lungime.

1504 buc. ștreanguri.

772 metri frânghie de piedică de 20 mm.

680 „ sfoară groasă de 4 mm.

1312 metri pânză albă impermeabilă de 1 metru lățime.

105 metri Idem pentru donițe de 1 m. 4 lățime.

565 metri chingă vârgată de 55 mm lățime.

SERIA II-a.

438 kgr. piele blanc negru.

163 „ piele blanc alb.

47 „ ață de curelar.

SERIA III-a.

253 kgr. rondele de cauciuc roșu.

SERIA IV-a.

575 kgr. țevi de oțel goale pentru osii, de 1 m., 880 lung; diametrul exterior 69 mm. 0.5 mm., diametru interior 36.5 mm., 1.5 mm.

6300 kgr. țevă de oțel pentru căpățâni de roate de 5 m. — 5 m. 500 lungime și diametru 84.5 x 67.5 mm.

25220 kgr. circa, tablă de oțel pentru fălcele care suferă ambutisage de diferite dimensiuni.

715 kgr. tablă de oțel turnat pentru lopeț de 2000 x 1000 x 2 mm.

400 kgr. țevă de oțel pentru căpățâni de roate de 5 m. — 5 m., 500 lungime și diametrul 72, 57 mm.

400 kgr. țevă de fier de 23, 18.5 mm.

1200 kgr. oțel ordinar de 50, 40 mm.

654 buc. arcuri spirală la cruciulițe (după plan).

SERIA V-a.

17135 kgr. tablă de fier de diferite dimensiuni.

SERIA VI-a.

4040 kgr. fier echer diferite dimensiuni.

1298 buc. fier șine de roate cu muchii luate diferite dimensiuni.

112240 kgr. fier laminat diferite dimensiuni.

SERIA VII-a.

526 metri lanț de fier diferite dimensiuni.

175 metri lanț de alamă diferite dimensiuni.

290 bucăți țevă de alamă de 95 mm. lungime și 22, 20 mm.

43 kgr. sârmă de alamă diferite dimensiuni.

2900 bucăți nituri de alamă Nr. 0.

3800 bucăți cataramă de fier lăcuite negru, diferite dimensiuni.

940 bucăți lăcate cu chei.

400 metri trestie de mare pentru donițe de 700, 10 mm.

286 bucăți geamuri galbene de felinar de 150, 90, 3 mm.

SERIA VIII-a.

759 pachete șuruburi de fier diferite dimensiuni.

44587 buc. șuruburi de fier cu piulițe, diferite dimensiuni.

337 pachete ținte albe de fier cu cap bombat de 18, 2 mm.

702 kgr. nituri de fier diferite dimensiuni.

Ofertele vor fi făcute pentru fiecare serie aparte și vor cuprinde toate materialele prevăzute în seria ofertată.

Garanțiile și sumele de bani ce concurenții au de primit dela Direcția Arsenalului pentru alte furnituri, nu pot fi afectate drept garanție la această licitație.

Directorul Arsenalului,
Locot. colonel, **C. Solia.**

AVIZ.

Aduc la cunoștința Onor. public, că mi-am mutat atelierul de **glăjărie, oglinzi, porcelane, lămpi și afaceri de încadrări** în Arad strada József-főherceg Nr. 9. Colțul stradei Szent-László, vis-à-vis de biserica evanghelică. Efeptuesc încadrări cu prețurile cele mai eține. Deposit mare în table de sticlă. Renovări să efeptuesc punctual și urgent. Rugând spriginul On. public semnez

Cu stimă:

Urbán Endre.

„STEUA”

Institut de economii și credit societate pe acții în Petre.

ACTIVA.		CONTUL BILANȚ		PASIVA.	
Cassa — — — — —		13925 71	Capital societar — — — — —		160000 —
Bon în Giro-Conto la Banca Aust.-Ungară	755 05		Fond de rezervă — — — — —	48485 90	
Bon la alte bănci — — — — —	6517 92	7272 97	Fond special de rezervă — — — — —	3077 58	
Cambii — — — — —		488477 —	Fond de penziune — — — — —	4500 —	56063 48
Imprumuturi ipotecare — — — — —		316509 —	Depozite spre fructificare — — — — —		388254 55
Efecte publice de stat — — — — —		44780 —	Reescompt — — — — —		266254 —
Acții — — — — —		11627 50	Avansuri pe efecte proprii — — — — —		13500 —
Losuri — — — — —		420 —	Dividende neridicate — — — — —		1487 —
Mobilier — — — — —	1922 40		Interese tranzitorii și diverse conturi creditoare		8900 63
20% amortizare — — — — —	384 40	1538 —	Profit curat — — — — —		18544 52
Realități (Casa proprie No. 358) — — — — —		24789 —			
Interese de reescompt anticipative și diverse		3665 —			
Conturi debitoare — — — — —					
		913004 18			913004 18

SPESE.		CONTUL PERDERE și PROFIT		VENITE.	
Interese de depuneri — — — — —		17621 53	Interese de escompt — — — — —		47223 60
Interese de reescompt — — — — —		18909 14	Interese de ipotecare — — — — —		21220 70
Salare — — — — —		6344 —	Interese de cont curent — — — — —		100 47
Relut de cvartir — — — — —		640 —	Venite dela efecte — — — — —		1613 65
Spese, porto, registre și tipărituri		2958 03			
Dare — — — — —		2420 81			
Dare după interese de depuneri — — — — —		1762 15			
Chirie — — — — —		320 —			
20% amortizare din mobilier — — — — —		384 40			
Competințe de timbre — — — — —		253 84			
Profit curat — — — — —		18544 52			
		70158 42			70158 42

Petre, la 31 Decembrie 1911.

MEMBRII DIRECȚIUNEI:

Ioanichie Neagoe, m. p.
director executiv.

Liviu Popescu, m. p.
primcontabil.

Dr. Alexandru Andressi, m. p.

Trifu Jifcu, m. p.

Adam Crăciun, m. p.

Achim Topal, m. p.

Subsemnații membrii ai comitetului de supraveghiere, examinând conturile Bilanț, Perdere și Profit le-am aflat în deplină consonanță cu registrele principale și auxiliare.

Petre, la 10 Ianuarie 1911.

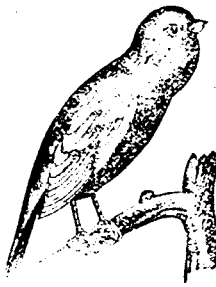
Dr. Alexandru Birescu, m. p.
președinte.

Petru Stoica, m. p.

Aureliu Popoviciu, m. p.

Pavel Crăciun, m. p.

Simion Jifcu, m. p.

Recomand canari cu tril nobil

din propria, prăsilă în mare, cu prețul cel mai ieftin, exemplare excelente cu voce foarte plăcută și tremurătoare: Expedarea o fac cu poșta (rambursă) pe propriul meu rizic garantând pentru sosirea nevătămată sănătoasă și veridică a exemplarelor. Bărbătușii cântăreți cu 8—10—12—16—20—25 cor. Femeiuste cu 3—4—5 cor. Catalog de prețuri și îndrumări pentru tratamentul paserilor canarice la cerere trimit cu plăcere fecărui, gratuit.

ISIDOR MURGU
— prăsitore mare de paseri canarice —
LUGOJ, STR. GURAN Nr. 19.

„ATLANTICA“

prăvălie specială de

: Cafea : Tea Rum

ARAD, Piața Andrássy Nr. 20.

(în fața casei comitatului).

Telefon pentru oraș și comitat 609.

GYAPJAS LAJOS

măestru zidar diplomat

ARAD, str. Illés nr. 38.

(Casa proprie).

Primește ori-ce lucrări
: în bransa aceasta. :

Face și execută planuri
de zidiri pe lângă prețu-
turile cele mai moderate.

PRIMA FABRICĂ de MOBILĂ în VĂRȘET LEONH. SCHULZ

PROPRIETAR:

Văduva HUGO APFELBAUM

GEL MAI MARE DEPOSIT DE
MOBILĂ ÎN UNGARIA DE SUD.

CALITATE PRIMĂ! — PRODUCERI PROPRII
PREȚURI MODERATE.

VĂRȘET STR. KUDRITZER

No. 11 și 16.

(TÂRGUL LEMNELOR). — ÎNTEMEIATĂ LA 1865.

Mobile

pentru dormitoare, sufragerii, locuințe garçon, saloane, otele, cafenele, restaurante și palate; mobile de aramă și fier, covoare, perdele, candelabre, pianе și mașini de cusut :- să trimit ori unde. :-

La aranjare deplină trimit voiajeur pe spesele mele.

Johann Wersching

deposit de mobile în

= VERSEZ =

Schultz Lajos

comerciant de caș, unt și zaharicale.

ARAD, Strada Weitzer János Nr. 9.

Telefon Nr. 733. — Adresa pentru telegame: Schultz, Arad.

Pentru anul nou ofer:

1 sticlă de asu Tókaj, de a lui Dr. Szabó . Kor. 3.—
1 „ din podgor. dela Tokaj „ 1.50
1/2 lit. roșu de Baraka, de a lui Szalay „ 1.20
1 „ șiller „ „ „ 1.—

tot soiul de rumuri, licoruri atât engleze cât și din patrie, cognacuri, vinarsuri de drojde, silvorin vinarsuri juepen, destilațiuni de persece etc. Am deposit permanent în cașuri proaspete, din patrie și străinătate. Sardele, păstravi și alte soiuri de pești în oleu. Cu deosebire ofer pentru serate: păstravi de mare cu aspice, în cuti dela 1—2 litre, pe lângă cele mai avantajoase prețuri. Brânză Liptó, rochefort cu unt, șalată de pește. Ciocolată de Suchard, bonboane, prăjituri pentru ceain. Șampanie Törley și Transilvania.

Rugând binevoitorul sprijin semnez cu stimă:

SCHULTZ LAJOS,

ARAD, STRADA WEITZER-JÁNOS Nr. 9.

În atențiunea celor ce se mută.

Instalații de lumină electrică împreună cu becuri, esecută și furnisează prompt sub cele mai favorabile condiții de plătere.

Cine dorește un fonograf bun?

Să se adreseze cu toată încrederea subscrisului și va fi pe deplin satisfăcut. Cereți catalog.

Biciclete de strap și de sport

poți căpăta cu prețurile cele mai moderate dela firma

KOCH DÁNIEL

intreprindere de instalare a sonerilor și telefonului precum și montarea bicicletelor.

ARAD, str. Deák-Ferencz Nr. 42.

Cumpăr sau dau în schimb pentru alte obiecte

recipise de amanet,

aur, argint zdrobit și bijuterii

Deutsch Izidor,

orologier și bijutier.

ARAD, str. Weitzer János,

(Palatul minorităților).

Magazinul de oroloage și bijuterii cel mai mare din Arad. Oea mai ieftină sursă de cumpărat. Telefon 438.

Desfacere de
prăvălie
concesionată

Hoffmann ≡ Sándor

ARAD, (Palatul teatrului).

Toată marfa din magazinul meu voi vinde-o cu prețul de cumpărare, unii articoli chiar și sub acest preț. Să oferă deci

cel mai bun prilej

pentru a târgui cadouri de Crăciun și Anul nou.

Priviți galantarele mele, unde veți afla obiectele potrivite, mai ieftin ca ori unde. Să vinde în săptămâna asta și până când am din rezervă; confecții pentru dame și fete; articoli de blănărie, mufuri; toaleta bine croite, bluze, postavuri, parcheturi, pânze și ștergare pe lângă prețuri uimitor de ieftine. Mătase curată acum numai 73 cruceri.

Palatul teatrului.

Rog priviți galantarele mele.

Alegere uriașă în orice fel de articoli corespunzători pentru cadouri de Crăciun.

Paltoane-raglan lungi, pentru dame cu guler de blană, acum costă numai 19 florini, prețul de odinioară a fost 35 florini.

Fondat în anul 1885.

Fondat în anul 1885.

„TIMIȘANA”

INSTITUT DE CREDIT ȘI ECONOMII, SOCIETATE PE ACȚII ÎN TIMIȘOARA.

Centrala: Timișoara-centru (Belváros) Piața Balázs-tér Nrul 1 (Palatul Mocsonyi).

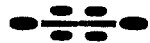
Filialele: „ „ Buziaș, — Recaș, — Ciacova, — Delta. „ „

Capital propriu 1,500.000 cor. Depuneri 5,000.000 cor.

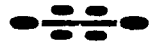
Telefon: Centrala, Direcțiunea: Nrul 510. „: „: „: Contabilitatea: Nrul 1149.

„ Filiala Buziaș Nrul 10. Filiala Recaș Nrul 14. Filiala Ciacova Nrul 16. Filiala Delta Nrul 26.

Depuneri spre fructificare, despre cari eliberează libel. Administrează depuneri cu case de economizare.

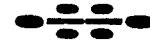

Plătește deponenților după mărimea sumei depuse 4 și jumătate și 5 procente interese, fără nici o detragere.

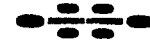

După toate depunerile contribuția (darea) de interese o plătește institutul separat.

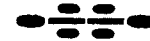
Depuneri până la 10.000 cor., după starea caselor se plătesc și fără abzițere.

Escomptează cambii și acordă credite cambiale cu acoperire hipotecară.

Dă avansuri pe efecte publice (Lombard).

Acordă împrumuturi hipotecare pe case de închiriat și pe proprietăți de pământ.

Institut de asigurare ardelean

„TRANSSYLVANIA” SIBIU, str. Cisnădiei 5.

Edificiile proprii.

Asigurări împotriva focului,

pentru edificii, recolte, mărfuri, mașini, mobile, etc. pe lângă premii recunoscute de cele mai favorabile condiții.

Asigurări asupra vieții

(pentru învățători și preoți români gr.-or. și gr.-cat. dela așezămintele confesionale cu avantagii deosebite), pe cazul morții și cu termen fix, cu plătire simplă sau dublă a capitalului, asigurări de penziune și de participare la câștig, asigurări de zestre (copii), pentru serviciul militar, asigurări pe spese de înmormântare.

Asigurări de accidente corporale,

contra infracției (furt prin spargere), și alte nenorociri întâmplătoare.

Asigurări contra grindinei (de piatră). Asigurări de pagubă la apeducte.

Sumele plătite pentru pagube de foc până la finea anului 1910.	K.	5,003.540.78
Capitale asigurate pe viață achitate .	„	4,834.801.12
Starea asigurărilor cu sfârșitul anului 1910 (foc	„	119,830.992.—
(viață	„	11,020.268.—
Fonduri de întemeiere și de rezervă	„	2,204.317.—

Prospecte în combinațiile cele mai variate se trimit și se dau gratuit orice informații în birourile direcțiunii, str. Cisnădiei nr. 5, la agentura principală în Arad, Brașov și Cluj precum și la toate agenturile locale.

Persoane versate în acuziții, cari au legături bune, se primesc în serviciul institutului cu condiții favorabile.

Cassa de păstrare (reuniune) Săliște.

Primește depuneri spre fructificare fără anuț cu 4 procente, pe lângă anuț cu 4 procente și jum. la sută — iar depuneri mai mari cu 5 procente. Depuneri și ridicări se pot face și prin Cassa de păstrare postală. Darea de camete o plătește institutul. Acordă împrumuturi: pe cambii, pe ipotecă replătibile în rate sau în anuități, pe obligațiuni cu cavenuți, ca credite de Cont-curent pe lângă asigurare ipotecară sau de valoare (acții și efecte publice). Dobânda variază între 8 procente și 6 procente la sută, după mărimea împrumutului și asigurarea oferită. Schimbă, adevă cumpără și vinde, orice fel de monede streine cu, cursul zilei.

Direcțiunea.

Au sosit cele mai frumoase și mai noi ghete de vară și toamnă.

Ghetele de bărbați și dame Salamander

cu renume mondial, se capătă în culoare galbină și neagră cu 16 coroane 50 fileră exclusiv la mine.

Weinberger János
prăvălie de ghete de rangul I-ii.
Arad, piața Andrassy Nr. 20.

Comandele din provincă se execută încă în aceeași zi.

25 (11)

La administrația ziarului
„Românul”

se primesc anunțuri cu prețurile cele mai moderate

Nu numai pentru publicul din loc dar și pentru cel din provincie este de însemnătate dacă își cumpără cele trebuincioase din

prăvălia de dantele (Csipke áruház)

din strada Asztalos Sándor nr. 4, pentru că a sosit marfa de iarnă și o vinde pe un preț foarte ieftin:

Rugăm a ceti prețurile mai jos însemnate.

Mănuși de lână curată pentru bărbați și femei 35 cr.	Cămăși trico, jaeger, pentru bărbați și femei 90 cr.
Mănuși de lână curată pentru copii, vârgate sau albe 20 cr.	Ismene trico, jaeger, pentru bărbați și femei 80 cr.
Ciorapi pentru femei, jaeger, vârgați sau albi 45 cr.	Trico pentru copii, jaeger 50 cr.
Ciorapi pentru femei, împlețiți 25 cr.	Blouse flanel 75 cr.
Gamasch de lână pentru copii 45 cr.	Neglige flanel 2.70 cr.
Mănuși glacé căptușite pentru femei 75 cr.	Blouse din materie 1.20 cr.
Cămăși pentru copii R. chiffon 85 cr.	Taft de mătase 70 cr.
Cămăși pentru copii zephir colorat 85 cr.	Blouse de mătase vârgate 70 cr.
Cămăși pentru bărbați R. R. chiffon 99 cr.	Pielerie pentru bărbați și femei 1 fl. 20
Cămăși de noapte pentru bărbați 1 fl. 20 cr.	Cămăși pentru fetițe R. chiffon 48—65 cr.
Cămăși pentru femei R. Chiffon 75 cr.	Batiste, duzina cu 58—1.20 cr.
Ismene pentru femei R. chiffon 74 cr.	Gulere numai 7 cr. bucata
Jlpon de kloff cu crețe duble 1 fl 50 cr.	Mangete părechea 6—8 cr.
Jlpon de mătase 3 fl. 75 cr.	Congră lucru de mână 1 fl. 25 cr.
Dantelă metru dela 1 cor. în sus	
Pânză de dantelă dela 25 cr.	
Gulere de dantelă 50 cor.	
Cravate pentru bărbați 10 cr.	
Mănuși glacé obicnuite 58—85 cr.	
Mănuși glacé albe lungi 1 fl. 50 cr.	
Ciorapi pentru femei 39 cr.	
Bretele 30 cr.	

Mare deposit în dantele spre ales!

Mare deposit în dantele spre ales!

Acestor prețuri corespunde calitate bună și trainică.

Afară de acestea au sosit în mare cantitate cârpe de berlin înpletite, cârpe nimalaia, gilete înpletite, gamasch înpletiti și trico pentru femei, paltoane, caraciil pentru copii, Șaluri înpletite de mătase. Broderii fine elvețiene. Perdele, aceporințe de pat tüll, corsete reform. Surțe de luster și clott. Covoare linoleum. Albituri fine pentru femei. ș. a. ș. a.

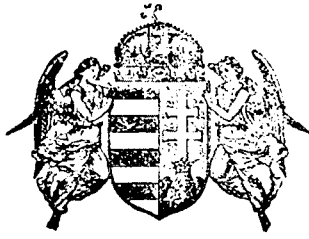
Prețuri surprinzător de eftine! **Prețuri surprinzător de eftine!**

Rugăm pe p. t. public cumpărător a se convinge de efinătatea prețurilor.

Cu stimă: **Csipke Aruház.**

NEUMANN M.

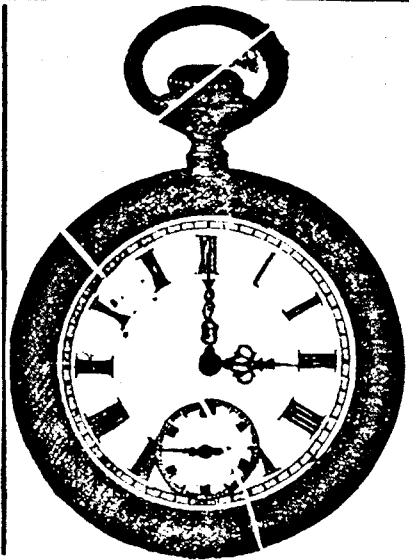
CROITOR DE BĂRBAȚI.

**COSTUME DE FRAC, SMO-
CHING, REDINGOT ȘI JA-
CHET, GATA SAU DUPĂ
MĂSURA IN EXECUTARE
: NEESCEPȚIONABILĂ. :**

Furnisorul curții cesare și regale și al camerei, depozit de haine pentru bărbați, copii și fetițe în

ARAD.

Cele mai bune **oroloage**
Cele mai solide și **juvaericele**
cele mai moderne
atât pe **bani gata, cât și in**
rate pe lângă **chezășie de 10**
ani cu prețuri ieftine, livrează cea
mai bună prăvălie în aceasta privință
în întreaga Ungaria

Brauswetter János

orologier în Szeged.

Catalog cu 2000 chipuri, se trimite gratuit.

Notez, că numai aceia vor primi catalogul gratuit, cari îl cer cu provocare la ziarul „Românul” (ad. scriu că au cetit anunțul în „Românul”). Corespondențele se fac în limba maghiară, germană și franceză.

REDUCERE COLOSALĂ ÎN PREȚ

PENTRU ANUL-NOU. DACĂ VOLEȘTI SĂ
CUMPERI IEFTIN, CERCETEAZĂ
NUMAI DECÂT MAGAZINUL PENTRU
PARADISEIE DE DAME A LUI

SCHWARTZBERGER MANÓ

ARAD, STR. VÖSÖSMARTY Nr. 3.

UNDE POTI CUMPĂRA PE LĂNGĂ
PREȚURILE CELE MAI IEFTINE PAR-
DISEIE PENTRU DAME ȘI COPII,
DUPĂ MODA CEA MAI NOUĂ, PRECUM
ȘI ALTE ARTICOLE DE BLĂNĂRIE.

„Someșana”,

Institut de credit și economii, societate pe acții în Dós. —
Filială în Ileanda-mare. — Giro-conto la Banca Austro-Ungară.

Cu capital social acționar de C. 400000.—
Fond de rezervă „ 180000.—
efectuește toate operațiunile de bancă.

o o o o o o

Acordă împrumuturi ipotecare, cam-
biali, pe lomcard. etc. — Primește de-
puneri spre fructificare pentru cari plă-
tește **5 procente** interese, iar pentru de-
puneri mai însemnate și stabile pre-
cum și pentru depuneri dela corpo-
rațiuni culturale și bisericesti solvește
5 procente și jum. la sută interese.
Darea de venit o solvește institutul.

o o o o o o

Depuneri și ridicări se pot face și prin
poștă, spre care scop la cerere se tri-
mite cheque-uri poștali. — Corespon-
dența în limba română, maghiară și
germană. o o o o o o o o o o

Direcțiunea.

REGATUL ROMÂNIEI

PYROTECHNIA ARMATEI.

Nr. 5206/1911 Decembrie 21.

Publicație.

Se aduce la cunoștința generală că publicația Nr. 5029 din 14
Decembrie 1911, din „Monitorul Oficial Nr. 206 se modifică după cum
se specifică mai jos. — Conform ord. Ministerului de război Nr. 10181.

Licitația din ziua de 11 Ianuarie 1912 se va ține la 30 Decemb. 1911.

"	"	"	"	13	"	"	"	"	"	2 Ianuarie 1912.
"	"	"	"	14	"	"	"	"	"	3 " 1912.
"	"	"	"	17	"	"	"	"	"	4 " "
"	"	"	"	19	"	"	"	"	"	9 " "
"	"	"	"	21	"	"	"	"	"	11 " "
"	"	"	"	23	"	"	"	"	"	12 " "
"	"	"	"	26	"	"	"	"	"	13 " "
"	"	"	"	28	"	"	"	"	"	16 " "
"	"	"	"	31	"	"	"	"	"	18 " "
"	"	"	"	3 Febr.	"	"	"	"	"	19 " "
"	"	"	"	4	"	"	"	"	"	21 " "
"	"	"	"	7	"	"	"	"	"	23 " "
"	"	"	"	9	"	"	"	"	"	26 " "
"	"	"	"	11	"	"	"	"	"	27 " "
"	"	"	"	13	"	"	"	"	"	28 " "
"	"	"	"	15	"	"	"	"	"	31 " "
"	"	"	"	16	"	"	"	"	"	1 Februarie 1912.

Directorul Pyrotechniei
Colonel **Hepites**

Capul Secției 6-a.
Locotenent **Dimitriu.**